

RAD NA PROUČAVANJU ČAKAVSKOGA GOVORA
U BRINJU I OKOLICI

UVOD

U proučavanju čakavskih govora Lika sve do najnovijeg vremena nije ulazila u plan sistematskih istraživanja. Zato je slika o čakavskim govorima u Lici ostala sve do danas prilično neodređena. Dijalektološke karte uzimaju u obzir i ličke čakavce s prilično vjernim međama prema štokavcima, ali osim opće konstatacije da se na nekim ličkim terenima govori čakavski, nemamo do danas ni opći pregled tih govora ni pojedinačnih monografija o kojem govoru. Tek se ovdje ondje može naći po koji izolirani podatak o pojedinačnim osobinama tih govora¹. Građa što ju je prije četrdesetak i više godina sakupljao u Lici i nekim drugim našim krajevima pok. prof. Đuro Grubor² obuhvaća samo neke govorne osobine (pitanje »jata«, krajnje -l u gl. pridj. radnog, vrsta i broj akcenata), a osim toga nesređena je i prilično nečitka, u znatnoj mjeri i zastarjela i s obzirom na podatke i s obzirom na način prikupljanja i bilježenja tako da ne može znatnije pomoći stvaranju cjelovitijeg pogleda na ličke čakavske govore. Najveća su vrijednost u Gruborovoj dijalektološkoj ostavštini karte s prikazom onih osobina koje je ispitivao. Od objavljenih radova postoji jedino raspravica R. Strohal »Hrvatski dijalekti u današnjoj ličko-krbavskoj županiji«³. U raspravici se uglavnom donosi samo opća podjela ličkih govora na štokavske i čakavske s tek nekoliko napomena o dijalekatskim osobinama. Strohal je u nekoliko navrata pisao i o graničnim govorima na sjeveru od područja koje zauzimaju lički čakavci⁴.

¹ Tako npr. prof. dr Mate Hraste potvrđuje da je u selu Stajnici u brinjskom kotaru »vrlo izrazit kanovački akcent, ako zadnji slog nije dug«. Isto je tako utvrdio da i u selu Jezerane »postoji kanovački akcent, ali još samo na trosložnim riječima, ako je zadnji slog kratak«. Mate Hraste, O kanovačkom akcentu u Hrvatskoj, *Filologija* 1, str. 68, Zagreb 1957.

² Gruborovu je dijalekatsku građu otkupila Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti i nalazi se pohranjena u Institutu za jezik.

³ Nastavni vjesnik XXVII, 1916, str. 190—192.

⁴ Ispor. npr. NVj. XI, XII, XVI i Rad JAZU 123. i 180.

Zbog oskudnog poznavanja ličkih čakavskih govora u zadnje je vrijeme porastao interes za njihovo proučavanje. Između ostalih tim su se govorima pozabavili dijalektolozi dr Pavle Ivić i dr Milan Moguš, a o graničnim govorima na sjeveru i sjeverozapadu objavio je nešto podataka dr I. Brabec⁵. Opću orijentacijsku sliku o govorima u Lici pružio je Stjepan Pavičić u opširnoj raspravi »Seobe i naselja u Lici«⁶. Iako je težište te rasprave na seobama i naseljima, ima u njoj i posrednih i neposrednih podataka i o govoru stanovništva Like u prošlosti i sadašnjosti. Iz rasprave i iz historijskih izvora vidi se da je Lika do turskih provala imala kompaktno stanovništvo potomaka starih čakavaca, a da se od tog vremena stanovništvo više puta raseljavalo i doseljavalo, izmjenjivalo. Seobe su išle iz raznih pravaca, sa različitim govornih područja, pa lički govori nisu bili jedinstveni ni za vrijeme seoba niti su se asimilirali do našeg vremena. Prema tome je današnje veliko šarenilo u ličkim govorima odraz višestoljetnih nesretnih političkih prilika u toj našoj pokrajini. Čini se ipak da su za sve to vrijeme dva oveća centra u Lici, Otočac i Brinje, ostala prilično pošteđena od nevolja koje su proživljavali ostali krajevi u Lici, pa je i stanovništvo oko tih centara primilo manje prinova i manje se raseljavalo nego s ostalih područja. Zbog toga su se oko tih centara bolje očuvale stare čakavske govorne značajke nego na drugim ličkim područjima.

Mi smo u svojem prvom istraživanju ličkih čakavskih govora obuhvatili brinjsko čakavsko područje. Nalazi se uz cestu koja vodi od Ogulina prema Senju, između Kapele na sjeveroistoku, brdske kose Škamlice na jugu i ju-goistoku i brdovitog kraja na sjeverozapadu prema Gorskom kotaru. Obišli samo ova sela: Brinje i njegove zaseoke (Vranići, Hobari, Lokmeri, Milakovići, Rajkovići, Radotići, Blažani, Vidakovići, Holjevci, Lučani, Sertići, Vučetići), Plašćicu, Letinac, Lipice, Tomincevu dragu, Stajnicu i zaseoke Vučetići, Šprajčevo, Jezerane i zaseoke (Holjevci, Trtnji i Sertići), Krišpolje s Jelvicom i Malim Kutom. U svim spomenutim selima žive Hrvati, jedino u samom Brinju ima i nešto Srba. Hrvati su čakavci, Srbi štokavci. U ovome ćemo radu prikazati glavne značajke govora čakavskog stanovništva.

I. GLASOVI

1. Kratki se vokali izgovaraju približno kao u književnom jeziku. Od dugih se *o* i *e*, pod akcentom i ispred akcenta, veoma rijetko iza akcenta, diftongiraju u *ie* i *uo*, a *a* je zatvoreno [*a*]: *piēt*, *pietak*, *buogac*, *nuožuōm*, *za posluōm*, *bez nogiē*. — *donesiēmo jāja*; *u pōlju pasiē krāva*; *kūcāk se rāni košćiēm*; *sriedā je*; *u grādū je māma bila*; *u nuōj kūći jīma pūno stvāri*; *svitāk⁷*.

Kad se dugouzlazni akcentat nađe na iskonski kratkom vokalu *o* i *e*, diftongacija se ne vrši, a *a* se ne zatvara: *žēna*, *sēstra*, *kōsit*, *nōga*, *tāko*, *kāko*, *svādāba*, *ōne jēsu dōbre*.

⁵ Ispor. između ostaloga Izvještaj o istraživanju govora u Pokuplju, Ljetopis JAZU 65, Zagreb 1961, str. 321.

⁶ Stjepan Pavičić, Seobe i naselja u Lici, ZNŽO 41, Zagreb 1962.

⁷ Iz tehničkih razloga u daljem se tekstu dugo *a* [*a*] pod naglaskom bilježi bez potpisane tačke.

Svi ljudi ne izgovaraju diftonge jednako jasno, a neki ih, osobito u razgovoru sa strancem, uopće ne izgovaraju, nego mjesto njih izgovaraju zatvorene glasove *e* [e] i *o* [o]⁸.

U zanaglasnom slogu može se glas *i* reducirati, većinom iza kratkosilaznog akcenta: *kisel(i)na*, *Lip(i)ce*, *ditel(i)na*, *ličke pđl(i)ce*, *sväke gđd(i)ne*, *Mär(i)ca*, *ostäv(i)te*, *doläz(i)mo*.

2. Refleks staroga »jata«, dvojak je, i to *i* (koje može biti dugo i kratko) i *e* (koje se u dugim slogovima diftongira u *ie*, kao svako drugo dugo *e*). Dok se potanje ne prouče lički čakavski govori, prilažemo za jedan *i* za drugi refleks primjere koje smo zabilježili u Brinju i okolici.

Može se opaziti da se poneka riječ izgovara s oba refleksa »jata«.

A. Primjeri s ikavskim refleksom: *bižiš*, *biži*, *bubriži*, *kä se izbili pläta*, *cidälka*, *cipa(t) drva*, *ücipina*, *čerišna*, *dvisto*, *dvi svičice*, *öva dıca*, *dıte spi*, *divójka*, *dıver*, *dıtelina*, *dıtalina*, *dđli*, *kadı si bila*, *sınce je grijalo*, *jıst*, *dä mälo pojımo*, *süd za jılo*, *mämu je ujıla čela*, *prolıće*, *lišnaci*, *litina*, *lip*, *lipji*, *lipšija*, *lipša*, *letıl je*, *ıdemo lıvo*, *médvid*, *medvidica*, *ne mırımo*, *mıjür*, *mlıko*, *kräva mlıkarıca*, *pomišan*, *mısec*, *mäčija*, *na mıstı je*, *umıšıla sam*, *kudıļa*, *klıšća*, *okrıčala se*, *nedıļa*, *nımcä sam vıdıla*, *nevısta*, *domıkle*, *nıki konšija*, *zémļa osıti jü-bar*, *orıj*, *pıšice*, *pıvalı su*, *poprıko*, *pına*, *plıva*, *pıma nıma*, *razumımđ se*, *rıpa*, *strıja*, *Stıpe*, *svıt*, *ocıć* (odsjeći), *posıkli su*, *svıća*, *svıčica mälo kđ šenıcu sıje*, *posıjal san*, *snıg*, *jäko je punııl sıver*, *nėvıst*, *pımo svıdđkov*, *čä se smıjėte*, *dospıl je*, *srıća*, *sıdıli smo*, *ıtrala sam govđda*, *umrıť*, *vrıme*, *vrılo*, *vrıłce*, *prpovıdat*, *vıdıť*, *za möga vıka*, *ıvık*, *žıvıť*, *starıji*, *kasnıji*, *lipšiji*, *bržiji*, *jedrıji*, *sıťnıji*.

B. Primjeri s ekavskim refleksom »jata«: *biēla žigerica*, *biēli lük*, *brestövina*, *po brėgovıma*, *na brėšku*, *pobėgne*, *ciēli dān*, *tđ se ciēpa*, *cvėtko*, *voće je ocvėlo*, *kđ cvetāju*, *dėčko*, *dėčkić*, *devójčica*, *dėd*, *diēde ödi vāmo*, *na briėgu*, *dėdovina*, *dėlıdu se*, *dėlat*, *doničcu*, *drenövina*, *dėtelına*, *odiėlo*, *ovđėka*, *nıgde*, *kolėno*, *kđren*, *drvā su klenövna*, *kudıļa*, *lıėpo je napısal*, *lėti je sıvo*, *lėtos*, *leskövina*, *drvā su leskđva*, *na prolėće*, *lėtne kújıne*, *na lėvu strānu*, *mėsto*, *smėstit*, *mėsec*, *mėščani*, *lıeske na čemu lišnaci rastiėdu*, *mėra jıma petnājs kıl*, *rėže se krıv*, *priėsan krıv*, *ıde priėko*, *petėj*, *prėko goriė*, *prebila nđgu*, *sriedđ je*, *sredıšće*, *srednāk*, *sliėpe öči*, *striėla*, *sıėno*, *sėćam se*, *sėst*, *postđřica*, *lıđi su svėcki*, *svėtlo*, *svıėća*, *starešına*, *přvo je bilo stenıć*, *trėba*, *bolı me ciėlo tiėlo*, *lakđ se upotrıėbije*, *pıt je tiėsan*, *potrıėban je*, *trėšće*, *tiėsto kıvıamo*, *umrıėt*, *vıenāc*, *povėnća nas*, *venčāne*, *venčėnica*, *vėra*, *vėrujemo*, *vėtar vıje jėćam*, *pımo zviėzd*, *zdėla*, *pımo zdiėl*, *zdėlica*, *želėzo*, *želėšće*, *želėznica*, *žđrėbad*, *žđriėbe*.

3. Glas se *a*, drukčije nego u književnom jeziku, razvio iz poluglasa u riječima: *mālin*, *malıncıć*, *s mānom*.

4. Kao i u nekim drugim čakavskim govorima i u brinjskom govoru imamo *riėbāc* (*riėpci su mäle tiće*), *tėpal* (*krıv je tėpal*; *teplıji zrāk*) i *teplına* (*na glāvı jıman rıbāc za teplınu*), ali *grđbje* (*ızajde iz grđbļa*), *krāst* (*ājđuci krādedu*; *nemuđ krāst*) i *rāst* (*stāblo rastiė*).

⁸ Zbog praktičnih razloga u ovoj se radnji neće u daljem tekstu bilježiti ni zatvorne varijante glasova *o* i *e* pod naglaskom, ali treba imati na umu da su i ti vokali uvijek zatvoreni, ako se ne realiziraju običnijom diftonškom varijantom.

5. Vokalno *r* može biti dugo i kratko, naglašeno i nenaglašeno: *rbat*, *rpa*, *br̄vna*, *donesī mi dr̄v*, *cfkva*, *žāne se s̄p̄pom*, *k̄rv*, *ž̄rd*, *p̄žnica za p̄žit jēčam*; *v̄čca se p̄utar*; *sek̄va*, *jet̄va*, *br̄do*; *diet̄e je šm̄rk̄lavo*; *lān se more t̄rt*, *kosī se str̄nokos*; *v̄žete kolīko gōd jimate*; *Rvāt*; *kuōh za dr̄va pilit*; *s petr̄linom*; *kāšne črt̄tkā je pietāk*; *ūmrl je o k̄api*; *m̄slimo jūtra vr̄št*; *omrk̄ala se je uōvca*; *z̄calo*; *m̄r̄zidu se*; *kuōh r̄že*; *p̄mo br̄niē*.

6. Suglasnik se *h* ne izgovara nikako ili se zamjenjuje sa *v* ili *j*.

A. Primjeri bez *h*: *řbat*, *řpa*, *Rvāt*, *rast̄vina*, *sāt ōda*, *rāna*, *ōcu*, *ōcemo*, *ōdi*, *čier*, *ājduk*, *lāče*, *l̄lada*, *gr̄āorica*, *pēte* (pijetao); *ūsi su mu p̄dglunule*; *uto-piče se m̄ia*, *dāj mi kr̄ua*, *dv̄ajse plāt*; *onō je n̄ovo*; *nēma mojī kot k̄ūce*; *na mestā* (lok. pl.); *jīma dobri l̄udi*; *svē me je str̄a*; *vī ste na nogā*; *u plāta n̄iko n̄ōsije*; *stojīmo na tr̄āma*; *būce su na nogā*; *ovō se v̄dzi na k̄ōli*; *bīl je po tumiēli*; *griēdu po r̄azni gr̄adi*; *ōre se i na kr̄ava*. Kako se iz primjera vidi, glasa *h* nema nigdje na kraju padežnih oblika.

B. Primjeri sa *v*: *būva*, *ūvo*, *sūvo*, *sūv*, *kūvat*, *kuv̄arna*, *u jūvi*, *mav̄ūna*, *pr̄opuv*, *kr̄uv*, *ōčuv*; *m̄avat riēpom*; *kā sam d̄ōšla iz Vr̄ov̄vin* (iz Vrhovina); *āl su r̄ūšve slātke*; *p̄mo būv*; *m̄vāt se*.

C. Primjeri sa *j*: *snāja*, *petēj*, *orij*, *mācija*, *str̄ija*, *mijūr*, *Mijōļa* (Miholjdan), *vlāj*, *jarmūnika*.

Iako se više ne izgovara, ipak glas *h* nije nestao iz sistema, jer ga svaki čovjek može izgovoriti pa ga često i izgovara, osobito kad govori sa stranim školovanim čovjekom. S tim glasom zabilježili smo ove riječi: *žm̄h̄ak*, *Vlā-hinić*, *tl̄dh bi izr̄ibal* i nekoliko puta neke od naprijed navedenih riječi u kojima se *h* obično ne izgovara.

Osim toga glas *h* dolazi mjesto *f* u riječi *nāhta* i mjesto *k* u *d̄htor* od *doktor*.

7. Glas se *f* redovno izgovara. Samo smo u nekim riječima stranoga porijekla mjesto njega zabilježili glas *p*: *p̄jāker*, *ponēštra*. Jednom smo mjesto *Frañica* zabilježili *Prāñica*. Na mjestu skupa *hv* zabilježili smo *f* u *fāla* i *fālīt se* i u njihovim izvedenicama. Disimilacijom *p* prelazi u *f* u primjerima kao *skofčiti*: *na kapūtu imam p̄uce da skōfčin kapūt*.

8. Dobro se čuva izgovor glasa *j* na mjestu praslavenskoga *dj*: *prediēmo pr̄ēju*; *jā sa(m) ml̄āja od sēstre*; *ugāsīl sam žiēju*; *ukrāl je t̄uje*; *r̄ijan* (vol), *mlajarija*, *čūkar je sl̄aji od mēda*; *pogājajte se*; *za gr̄aju je dāl ōsam l̄lad*; *zēmļa ošiti jūbar*; *jūbrišce*.

Na tom se mjestu često čuje eksplozivno meko *đ* [d̄] (zvučni par čakavskome *ć* [t̄]): *rōđen*, *v̄iden*, *doviđena*, *Māđarska*, *dāj pr̄ēdu*; *tō su t̄ūde de gūske*; *svē mi je s̄ūde od miēsa*; *l̄udi zarađūjedu divota*; *danās je tvrdi kr̄uv nēgo čiera*.

U oblicima glagola *ić* složenog s prefiksima koji se svršavaju na vokal ne premeće se *j*: *ka dōjdedu k̄ūci*; *pr̄ējdemo pr̄iko br̄da*; *izājdem*, *pr̄ōjdem*.

9. Glasovi *č* i *ć* dobro se razlikuju. Glas *ć* izgovara se kao *i* u drugih čakavaca, tj. kao eksplozivni glas [t̄]: *ćāće*, *k̄ūća*, *ōcemo*, *svičica*, *s̄mōć*.

10. Glas *l* izgovara se nešto više prema vrhu nepca nego u književnom jeziku i s većom površinom dodira između jezika i nepca pa se osjeća kao tvrd glas.

Bez izuzetka čuva se *l* na kraju sloga, pa i u glagolskog pridjeva radnog: *viđil, rëkal, išal, pròkkel, posál, pëpel, zálva, diël, stiëlma, štílnica, suól, duól.*

11. Na mjestu starih palataliziranih skupova *st, sk* redovito se nalazi skup *šć* [šć]: *tò je gùšcer; ovò je godišće slàbo bìlo; u dëset lítar mlíka stàvi se šíríšće; pojíšći šíence; ogàñ je na ogníšću, Pírovišće (brdo), strníšća, metlíšće, jìgrališće, kosišće, srèdišće, ròdilišće, klíšća, prašćák, popùšćene su kràve; ležàli smo na líšću.*

Skup *šć* nalazi se i u riječima *šćáp* i *šćucat*: *jìman pùno šćápuòv; šćúca mi se; šćápíc.*

12. Skupovi *kl* i *gl* ispred prednojezičnih vokala mogu prijeći u *kl, gl*: *na nëga svè glëda; poglëdaj, izgłëda, pròkłjet kò vrág; donkłje je dòbar.*

13. Skupovi *pj, bj* mogu ostati nepromijenjeni ili prijeći u *pj, bj*: *snòpje i snòpje, gròbje i gròbje, ali samo gràbje, lípji i lípji, kàpļa, kàpļa màma krumpír; ništo òredu i kòpļedu; razgrìbje se na grèben; rubļe kùvamo, zòbjeđu i zòbjeđu.*

14. Skup *mñ* često prelazi u *mļ*: *uòñ sumļà na me, sumļiva divòjka, sùmļa i sùmña, ðimļak i ðimñak.*

15. Glas *v* ispada iz suglasničkog skupa u ovim riječima: *sekřva, četrták, četřti, lási, nùk, nùčica, nùčíc, nùčad, nùče, šenác.*

16. Riječi koje počinju s vokalima često dobivaju sprijeda glas *j* ili *v*: *jřva, jìgra, jìman, jískat, jùžina, jùžinat, jìlovača, ovò je súd za kùvat jìlo; po fàbrika ji jìma; skròji ji (ih); vòlìdu jìst miëso; svàki kòmad jìma svoje jìme; přvali su i jìgrali; bíče sùvo jòpet; jùše túci! mòre vúçit po dvà rãzředa.*

17. Glas *p* otpada na početku ovih riječi: *čéla, šenica, řica.*

18. Mjesto *č* u skupovima *čn* i *čc* zabilježili smo *š* u ovim riječima: *rušník, slíšno, od Otòšca.*

19. U riječi *prasac* glas *s*, kad se u padežima nađe ispred *c*, može prijeći u *j*: *prajciën trávu kùvamo.*

20. Stari skup *čr* zabilježili smo u ovim primjerima: *kiëbar je od čřva; izájde i(z) zemļë, žúmbe vàdidu čřve; Čřnač (zaselak Jezerana). Govori se čeríšña i trëšña.*

21. Radi disimilacije *r* je zamijenjeno sa *l* u riječima *lùmer* i *lëbro*: *jìma dvìsto luméri; ostàla su sàmo lëbra.*

22. Glas *m* na kraju riječi može prijeći u *n*, a može ostati i nepromijenjen. Mi smo bilježili onako kako smo u kojem primjeru čuli. Potvrda za to ima u čitavom ovom prikazu.

II. AKCENT

23. U sistemu govora ovog kraja imaju tri akcenta, i to kratkosilazni, dugosilazni i dugouzlazni, a sporadično se javlja i kratkouzlazni.

24. Kratkosilazni akcentat stoji svuda na svom starom mjestu osim na krajnjim otvorenim slogovima, a ponekad se pomiče i sa krajnjih zatvorenih: *Brìne, dëlat, ðiver, nùčíc, zđëla, rëkal si; visòka; svřàla je; zatřle su se; bo-čnìca, bubřizi, želùdac, zaradùjedu, spelùjedu, šenica, bez jezřka, veřàča, obrenàla se je kràva; jezřk, kolčíc, čovik, ošřàc.*

Na krajnjim zatvorenim slogovima može kratkosilazni akcenat ostati, a može se i prebaciti na prethodni slog kao dugouzlazni: *čovik* i *čovik*, *jezik* i *jezik*, *kolčić* i *kóličić*, *rāzvrēd* i *rāzred*, *nīmāc* i *nīmac*.

Osim toga kratkosilazni akcenat u zatvorenom slogu često se mijenja u dugosilazni, osobito u slogovima zatvorenim nekim sonantom i u nekim nastavcima: *lūbāv*, *mrtāv*; *zasluōn*; *sakrīl*, *borīl*, *zaštedēl*, *sustāl*; *otāc*, *dvīzāc*, *rūbāc*, *stolāc*, *riebāc*, *fezeranāc*, *slīpāc*, *buogāc*, *kuobāc*, *prasāc*; *četrtāk*, *pietāk*, *konāk*, *rūčāk*, *pāpāk*, *kúčāk*, *počietāk*, *Sisāk*.

25. Dugosilazni akcenat ostaje na svim slogovima na svom mjestu, a stoji i tamo gdje je u nekim drugim čakavskim govorima tzv. čakavski akut: *nīma ženiē*, *jīma dobriē vodiē iz vrilca*; *zidnā cigla*; *nāj čóvik nīma rukiē*; *do sriedē*; *na nogā*; *u rukā*; *rūka me bolī*; *tučiē me*; *ukradiē*; *stāblo rastiē i(z) zemlīē*; *krāva repuči*; *dēse sātī*; *puno lūdi*; *u vōj kūci jīma pūno stvāri*; *kóni grizīēdu trāvu zūbi*; *ognīšcā*; *mestā*; *s rūkuōm se pīše*; *pogodīli se Stīpuōn*; *selāk kosī*; *prstēnāk*; *srednāk*, *capīn*, *mijūr*; *prājci se rānidu krumpīruōn*; *pedesiē pāri čarāp*; *vūna od ovāc*; *pūno graduōv*; *idem Kumesaruōm*; *morāš ic dđhoru*; *dēse prstuōv*; *obā kotāčā su pokvārena*; *Marica*, *lēti se posūšije i zrāčije*; *ozguōra*, u Slovēniji; *nīmamo*; — *samoklāvka*, *stapālka*, *fezerānka*, *lička paliēnta*, *devōjka*, u Letīncu, u Kārlovac, *nīmamo stārca u kūci*.

26. Dugouzlazni se akcenat najčešće nalazi na pretposljednem slogu i nastao je pomicanjem staroga kratkosilaznog akcenta s krajnjeg sloga na prethodni iskonski dug i iskonski kratak slog: *bolī me rūka* ali *rūkā me bolī*; *svī ste kod ormāra*, ali *kod ormārā ste*; *prāscā kđledu*; *svī su selāci* ali *selāci su svī*; *udriću te šitlnicom po glāvi*; *stojūmo na trāma*; *mī svē rečēmo*; *utopiće vam se mūva*; *būva svū nuōc cāra vāra*; *Pález* ali *s Pālēža*; *Prīje bilo*; *nārod bōje čistije*; *nemuōj māvāt*; *u muōv tŗbu*; *Līpice su u Līki*; *morāmō ga isprāvāt*; *ciēlo Briēne tāko dvām*; *u vāroš*; *u bōlemu stānu*; *dīkoņa i kītoņa tō su vōh*; *tēta*, *bāka*, *zāvla*; *od mūša otāc svēkar*; *od mūša māt sekvā*; *morā vūčit po dvā rāzrēda*; *strīna je od strica žena*; *vračam se iz Gāja*; *od mūša sēstrā mi je zālva*; *a jā nōj snāja*; *tō je jēdna pānoga*; *kotāl*, *kótla*, *góra*, *ū goru*; *stojī na jednuōj nōgi*; *kod nās nīmāte dī prōdat*; *jėsam*, *jėsamo*, *šarājzin*; *zatvōri tā vrāta*; *odī mi donēsi dŗv*; *stāpic u čēmu mlīko tepiēmo*; *pŗšut*; *mōja planīnka*; *šnōp sūčja*; *jēčam rđdije*; *brēz rūkōv se ne mōre kōsit*; *kōsi nā glavu nā nos*; *vēlika gīzdōca*.

Ponekad se dugouzlazni akcenat nalazi i na daljim slogovima od kraja riječi, ali samo na iskonski dugim, kao u štokavskom: u *Zagrebu* i u *Kārlovcu*; *Krišpole*; *kolīko sam ja izdīvānila*; *pūno je prpovīdala* (pored *prpovīdāla*); *Pérković* (pored *Pērkōvić*), *Rājkić* i *Rājkić*, *nārodna kōla*. Zabilježeno je i *bórovi* (vjerojatno akcenat prema singularu *bóra*) i *mī kōsimo* (vjerojatno prema singularu kao *kōsim*).

27. Kratkouzlazni akcenat čuje se rijetko, i to samo tamo gdje je u štokavskom i koji put i na predzdanjem kratkom slogu, koji se inače dulji: *īdemo naprāvīt kōnak*; *sriedā je dānas*; *kvantūm zemle*; *na mistī je pōleglo (žīto)*; *īmam jēdnu mlāju sēstru*; *ščāpic*, *mēdvid*, *sedamdeset*; *nīsu svā gospōda od gospodiē*, *lētne kūjine* ili *kūvārne* (pored *kūvārne*); *jōpe navāllila na krūmpīr*; *pōlica će izgōrit*; *đdi mi pomoć žēt*; *cvētat*; *dopēli kola*, (Da nije) *trāve pūno bi se lākše vršilo*; *mōramo kūpit*.

Već je rečeno da se kratkosilazni akcenat s krajnjih otvorenih, a katkad i s krajnjih zatvorenih slogova obično pomiče na prethodni kao dugouzlazni, a ponekad i kao kratkouzlazni. U enklizi ovo se pomicanje obično ne vrši: *zimà mi je; tièkà je tō (i tièka je tō); dobrò je; sriedà je jùtra i jùtra je srieda; u Siskù je; kadì si bìl; pàpci su se slomìli; kakò kì divàni; kàšne pietkà je subòta; prsteñàkà nìma i nìma prsteñàka; po zimì je prolìce; zimà mi je; nažgì je (svijeću); jezik se splìce; bìlà je; u gràdù se više vòda; kakò si pàla; tièg je onò ča rastiè; dvà kotlà su tō; operì se voduòm; udriću te noguòm.*

28. Skakanje akcenta na prijedlog s iskonski kratkih slogova zabilježili smo u nekoliko slučajeva: *ù goru, nà pir, ìs poļa, ù poļu, kròz grad, nà vrtal; nà glavu nà nos kosì; kosìce se ù svit; mì jìgramo ù kolu; ìdedu nà vodu; nè znam pòč je tō; nè smiš; ìde pòd nogu; da mòže dòjt dò ñega; nà brzu rùku; nastìremo pòd stoku.*

Uz jednosložne oblike zamjenica na prijedlogu je uzlazni akcenat: *uòn sumlã nà me; mào bràšna ú to; nì zá niš; donèsi zá me; moràm stàvlat ú ñe i nà ñe.*

29. Kao i u drugim čakavskim govorima i u brinjskom se govoru dulji vokal ispred dva suglasnika od kojih je prvi sonant [j, l, ʎ, m, ñ, n, r, v]. Na tom produženom vokalu je dugosilazni akcenat: *jedanãjst, dvanãjst, frãjlica, šñãjdar i šñãjder, sjãjna, stièlna, Smòlčìc, Križapòjka, ponedìjka, lãmpa, Dumièñčìc, opãnci, Zdiènka, Jezerãnka, planìnka, u Letìncu (Letìnac), Brìnka, stãrca, do utòrka, kuwãrna, štièrna, Pèrnari, tuòrbica, ocvtìrci (ocvtìrak), Oļèvci, uòvca; jã sam mãjka ovì cùr; ne bõjte se; žiènske mào po-jèdu; vã štièrna je dūbonka; sprãvla se sièno.*

Tako se duljenje vrši i u krajnjem akcentiranom slogu zatvorenom sonantom: *popij, krepãj, nãj čovik, boril, gnãj, orij, posãl, rùkuòm, jedãn, kotãl, nãn (nama) zaslòn, ogãñ, Sièñ, sër, nastòr, krùv, sumlìv; kļučìem se vãdije sièno.*

30. Ponekad je teško odrediti na kojemu je upravo slogu akcenat, jer se na starom mjestu čuva oslabljeni stari akcenat, a ujedno se na prethodnom slogu čuje novoštokavski: *kuwãrna, do utòrka, nãstòr, čovik pored čovik, Jèvuga; dobrè je nãrãvi; lipo je napisãl; mòrãmo kùpit; lãkše bi se vršìlo; pūno težãkòv; kì rãdi na pòļu zòvè se težãk.*

31. Nenaglašene dužine drže se samo ispred akcenta: *pūno lūdì, brèz rùkòv, brez rùkiè, sa sapùnòm, písãt; umìsìla sam krùv; griè u tri rãzrèda; krãve griedù is pãše; tèkà je tō; takò se prije vikàlo.*

Dužina iza akcenta, koja kao da se ponekad čuje, zapravo je samo oslabljen stari silazni akcenat. Primjere za to vidi u prethodnom odlomku.

III. OBLICI

32. Pored kratkog oblika u pluralu jednosložnih imenica upotrebljava se ponekad i dugi: *bórovi, po brègovi, bèntovi, ìmadu kòñeve, kùmovi.*

33. U genitivu plurala muškog i srednjeg roda redovan je nastavak -ov (-ev): *onà je dèset mùšòv prominìla; jìman pèt nètov; u Letìncu ìma pūno seļãkòv; medvìdov jìma; nìma pròfesorov u rãzrèdu; jìma dèse gospodãrov; pūno graduòv; pūno petejuòv; težãkòv, rãdnìkov; jìma ðãkov od svùd; zelem-*

baruôv jîma; kod nâs jîma i koñuôv; kod Požârov; bilà san kod mojî prijatelov; îma Mëžnarov; ôni nîmadu zubuôv; bez roguôv; od râkov; Mëžnarov jîma sâmo jédna kùca, a Kumesâruôv trí kùce; vîdi kolîko vóde jîma pantalonuôv; dëse prstuôv; mrâzov nî bilo; jîma mestuôv kadî je trâktor; iz vrîlov izlâzi Jerûga, pië seluôv; iz Borîcev; vîdi lípi bocunîcev; äjme, kolîko jîma bukvičev u drâgi.

Imenice muškoga roda s nepostojanim *a* imaju gen. pl. bez nastavka: *puno čvârak; ôsam dân; dvôje tiêlac; dânas nîma šiënac; puno prâsac; ôsam jâñac.*

Genitiv plurala bez nastavka mogu imati i neke imenice sred. roda, s nepostojanim *a* i bez njega: *ovâ je kùca o brvan; od govîed; donesi mi drvâ ženâ je kod vrât.*

Uz riječi koje označuju količinu dolazi i genitiv na *-i*: *pedesiê dînari; dopêjemo pâr vozî šiëna; o dëse sâtî; jîma sedamdesiêt luméri; pië sùdi čiel; više pûti; šiëst kilometri; dëset pârî čarâp; ôsam râzrêdi; dëse kvintâli; četrnâjs mëtri.* Zabilježeno je i udovice brêz mûži.

Imenica *ludi* sačuvala je svoj stari gen. pl.: *bili smo ko dobri lûdi.*

34. U dativu plurala imenica muš. i sred. roda sačuvan je stari nastavak *-om (-em)*, koji se pod akcentom realizira kao *-uom (-iem)*: *mâma nðsi jîlo težâkuôm; dâj voluôm jîst; ne ôdi medvîdom; morâ dâvat tielciêm; prajciêm trâvu kivâmo; trêba puôc k Râjkovičem.*

35. U lokativu pl. imenica muš. i sred. roda također je sačuvan stari oblik, ali bez krajnjega *-h*: *râdidu po tuniêli; bil sam u Miësiçi; stanîje u Drâženoviçi; griêdu po râzni grâdi; ôremo na vðli; îdedu po onî griçi; po brêgovi; u blâgdan dôjdi gðspoda na pijâkeri; u prsi me boli; na sêda(m) mestî; vðzi se na kðli; u plêçi me probâda; po lédi pustila lâsi.*

Samo je jednom zabilježen i oblik s novijim nastavkom *-im*: *griêdu po tiëzim.*

36. I instrumental pl. ima stari oblik, na *-i*: *ôremo s vðli i s kóni, kâmoš s tîmi govêdi, s kðli u drva, kóni griziêdu trâvu zubi.*

37. U dativu i lokativu sg. imenica ženskoga roda obično se *k* i *g* ne pretvaraju u *c* i *z*: *vî držîte ôlovku u rûki; u rûki držîte ôlovku; stojîte na nôgi; mâjki san rêkal; Lîpice su u Lîki; u Jerûgi; äjme kolîko jîma bukvičev u drâgi; prebîla nðgu u tîki; bil je u apotêki.*

38. Genitiv pl. imenica ženskog roda na *-a* redovno je bez nastavka: *nî bilo stuô kûc; zvân Lîpic; kod gâzd jîma pûno težâkuôv; ôko dvâjse plât; jîma pûno krâv; dëse pârî čarâp; šiës gðdin; jîma pûno búv; jâ san mâjka ovî cûr; vî nîmate búc; brêz rûk i nuôg; privâti se više čâmp; smðkav donési; tamân ne dobîvaš batîn; pûno jêlav; pûno zdiêl; zviëzd, zdêlic, pedesiêt îlad; jîma dvîê vîsti grâbaļ; pîvo je bilo stenîc; dvîsto vrîc; mëra jîma petnâjs kâl; mlîko od ovâc; rañîju dëlaju o sliv; dëset lîtar; toliko divðjak; pûnov rûšav.*

Pored oblika bez nastavka u nekoliko smo imenica zabilježili i oblik s nastavkom *-ov* kao u muškom rodu: *brêz noguôv se ne mðre ôdit; brêz rukuôv se ne mðre dêlat; na brðu jîma pûno jêlov.*

Imenica *ura* ima gen. pl. uri: *kolîko je ùri.*

39. U dativu pl. imenica žen. roda na *-a* nastavak je *-am*: *dâj tîm ovcâm i krâvam jîst i napojî ji; sitnîji krumpîr dâjemo sviñâm; nî têže ženân kð na sêlu; dâj tîm gûskam jîst.*

Kao imenice žen. roda dativ pl. ima i imenica *govedo*: *dāj jīst govēdam*.

40. U lok. pl. imenica žen. roda je, kao i u muž. i sred. rodu, sačuvan stari oblik, ali bez krajnjega *-h*: *stojimo na trāma; rādidu po štrēka; po kūca; u Līpica; būce su na nogā; na rūkā; u plāta nīko ne nōsije; odīli su po šūma; po visīna; na komōštra; u Oštarija je dōbil posāl; lūdi su na rādna po tvōrnica*.

Ponekad se u ovom padežu čuje i novoštokavski oblik: *slīve rōdidu po Līpicama; vāj mi je papīr u rūkāma*.

41. U instrumentalu pl. imenica žen. roda na *-a* nastavak je *-ami*: *kāmoš s krāvami; rādije se rūkāmi; nagāzi s nogāmi; siēno se sprāvja sa rōglami i grābljami; mi smo s tarābami zagrādīli dvorišće; ājde fūre s tāčkami po dītelinu; āli letī za gūskami; s jiglāmi; za našīmi kūcāmi*.

42. Gdjekad dolazi do ukrštanja oblika za lokativ i oblika za instrumental. Tako se lokativni oblik upotrijebi u instrumentalnom značenju: *mi dēlamo s rūkā; sa nogā se ōda; bīl san s krāvā*. I obrnuto, instrumentalni oblik ima lokativno značenje u primjeru: *na cēstami*.

43. Imenice i-deklinacije žen. roda *mast* i *kost* imaju u instr. sg. nastavak *-om*, kao i imenice na *-a*: *rānu začīnamo maščuōm; kūcāk se rāni jednuōm koščuōm*.

44. Imenica *kōi* ima ove oblike: *tō je moja cīēr; nīma cēri; griē s cēruōm; mi cīvānimo o cēri; za svē svōje cēre; jūma pūno cēri (i cēri); svīm cērām; za cērāmi*.

45. Imenica *mati* u nom. sg. ima oblik *māt*, u akuz. *māter*: *māloga māt ie udovīca; nīma tāj māli māter*. Ostali padeži su po a-deklinaciji od osnove *mater-*: *bez mātere, s māterom, mojuōj māteri*.

46. Instrumental sg. zamjenica *jā* glasi *mānom*: *ōcēli medvīd za mānom*.

47. Dativ pl. zamjenice *mi*, *vi* je *nān, vān*: *nān su dvī uōvoce krepāle; veli vān, a nē mēni*.

Uz prijedlog *k* običniji je oblik instrumentala: *k vāmi i k vāmi, k nāmi i k nāmi*.

48. Lokativ i instrumental pl. izjednačili su se pa glase *nāmi, vāmi*: *o nāmi, s nāmi, o vāmi, s vāmi, med nāmi, med vāmi*.

49. Pokazne zamjenice *ovaj, onaj* u svim oblicima najčešće gube početno *o-*: *vāj pūt je šīrji nēg nāj; nāj čovīk; vīdi nōga nīmca; kī je vō; vō se zōve trāva; vō je naša dēdovina; po vōm lētū; nī sūša vīē gōdīne; nā žēna nī Brīnka; u nuōm sēlu; nāj čovīk je težāk*.

50. Pokaznoj zamjenici *taj* u svim oblicima može se na početku dodati *o*: *trēca kūca na ōtu stranu; puōč je ōto vīno; kod otiē kūce; k ōtoj mlādi iē*.

51. Uпитno-odnosna zamjenica za neživo glasi *ča*, a za živo *ki*: *čā kūvate; čā se smījēte; čā kī rečiē; tiēg je onō ča rastiē; malīnīcī čā kāfu mēje; kī je vō; kī je tō dōšal*.

Mjesto čakavskog *ki* govori se i štokavski *ko*: *kō vōlije tō; mālo kō šenīcu sīje; nīma kō dēlat*.

Pridjevski oblik te zamjenice glasi *kī, kā, kō*: *kiē žēne su dōšle; kī lūdi su tō; kī čovīk je tō; kā dīca plāču; dāj mi dovāti kō dīrvo*.

52. U dativu sg. zamjenica s rododolaze tri oblika, i to sa završetkom *-mu*, sa završetkom *-me* i sa završetkom *-m*: *kakō tōmu vīčete; onā nēmu slāla; onē se smījēdu tōme; kafā se nīkom nī zamērila*.

53. U lokativu sg. tih zamjenica završetak je *-mu* ili *-m*: *u čemu je káfa; u čemu se mlíko tepíe; poslála po němu; nĕma na čemu; u nuóm sĕlu.*

54. Genitiv zamjenice *ča* glasi *čega* i *česa*: *od česa je tō; od nĕčesa; svāki ĵĭma od česa žĭve; tō ni od nĕčega; čegā se bojĭš.*

55. U akuzativu zamjenica *ča* vezana s prijedlogom ili negacijom glasi *-č* ili *-š*: *puđč je krŭv; nĕma nĕč; zāš ne mirŭje; rāšak je nāš se přĕja mĕta; niĕču nĕš.*

Bez prijedloga je u akuzativu oblik *čā*: *ĵĭmate čā za vičĕru; ješĭ li čā vĭdĭl; ĵā nĭmam čā rĕč.*

56. U dativu pl. zamjenica s rodnom redovan je završetak *-m*: *dāĵ tĭm ovcām ĵĭst; dāĵ tĭm ġŭskam ĵĭst; kafā se nĕkom ni zamĕrila a dā bi nĭn.* Samo je jednom zabilježen instrumentalni oblik za dativ: *nĭmi dāĵte.*

Uz prijedlog je jednom zapisan i oblik *nĭma*: *přĭma nĭma.*

57. Instrumental pl. ima završetak *-mi*: *kāmo češ s tĭmi krāvami; s tĭmi govĕdi; čā dĕlate š nĭmi; za nĭmi; za nĕĵimi čĕrāmi divāni; za nāšimi kŭćami; s otĭmi govĕdi.*

58. Lokativ pl. ima nastavak *-i*: *po onĭ gričĭ.*

59. Zamjenica *on* u akuzativu pl. uz prijedlog ima stari oblik *ne*: *kad navālidu nā ne; trĕba dāt ū ne i nā ne.*

60. Pored *svĕ* kaže se i *sĕ*: *přĭje je tō sĕ drŭgo bilo.*

61. Pridjevi imaju određen i neodređen oblik. Neodređen se oblik upotrebljava samo u predikativnoj službi u nominativu sg.

62. Pridjev *mlāda* upotrebljava se kao imenica i mijenja se po imeničkoj promjeni: *k ōtoj mlādi će ĭč.*

63. Komparativ od pridjeva koji se svršavaju na *-r*, *-š*, *-ž* pravi se nastavkom *-ji*, tj. *j* se ne stapa s prethodnim suglasnikom: *vāĵ pŭt je šĭrĭi nĕġ nāĵ; Pāva je vĭšĭi nĕġ vĭ; vāĵ pŭt je ūžĭi nĕgo nāĵ.*

Pridjev *lijep* pored komparativa *lĭpšĭi* ima i komparativ *lĭpšĭji* i *lĭpĵi*.

Pridjev *brz* pravi komparativ kontaminiranim nastavkom: *bržĭje, naj bržĭje.*

Pridjev *crn* tvori komparativ duljim nastavkom (*crnĭji rŭbāc*), a pridjev *kasan* kraćim (*kāšne zimĭe je prolĭće*).

Promjena pridjeva je kao u zamjenica, a komparacija ostalih pridjeva vrši se kao u književnom jeziku.

64. U brojeva često ispada krajnji suglasnik *t*, osobito kad iza broja dolazi riječ koja počinje srodnim suglasnikom ili suglasničkim skupom: *šĭēs, dĕve, dĕse, petnājs, dvādĕse, pedesĕ i pedesiĕ.*

65. Za muški i srednji rod služi oblik *dvā* (*dvā čovĭka, dvā dĭtĕta*), a za ženski rod oblik *dvi* (*dvi ġōdĭne, dvi rŭke*).

66. Ima oblik *čĕtri, četĭri* uz imenice muškoga i srednjeg roda i *čĕtĭre* uz imenice ženskoga roda: *čĕtri sĭna, čĕtri dĭtĕta, čĕtĭre rŭke.*

67. Prema glavnom broju *tri* redni je *trĕti* i *trĕći*, a prema *četĭri, četĭre* redni je *čĕtrĭti*.

68. Brojne se imenice tvore nastavkom *-ero*, rjeđe *-oro*: *šĕstero, šĕsnājstoro.*

69. Infinitiv je uvijek bez završnoga *-i*, i kod glagola na *-ti* i kod glagola na *-ći*: *krāst, mŭst, zvāt, žĭēt, lĭt, oġlŭnut, kŭsit, kŭpat, kupovāt; ĭč, rĕč, pĕč.*

70. Zanimjekani prezent glagola *bīt* u 1. licu sg. pored *nisām* glasi i *nīs*: *ovdē san se rodīla, kāmō sriča da nīs; nīkad nīs bila; da nīs gōla.*

71. U 3. licu sg. glagol *bīt* ima oblik *nī* i *nīje*: *nī on kázal; nī dalēko; nī nē; slāme nī kod nās za nastuōr; mōj čovīk nī žīv; nī bila; nēmu nīje lōšo; nīje dđšla.*

72. Zanimjekani prezent glagola *īt* (htjeti) pored oblika *sa ć* ima i oblike *sa t*: *nētu dđlat; tī nēteš dđlat; nēte da griēdu; nēte ni mōlit.*

73. Zanimjekani prezent glagola *imat* ima i oblike *sa ne-* i *sa ni-*: *nēma drū goga dđla; nēma jī; svī su na dđlu; nīma nīč; kod nās nīmate dī prōdat; nīmamo mī kūcka.*

74. Oblik 2. lica sg. prezenta glagola *tīt* može biti reduciran na *ōš*, koje se uz negaciju i priloge svodi samo *-š*: *ōš mi vėrovat īli nēš; kāmōš, kūdaš.*

75. Glagol *jīst* ima u prezentu stari oblik: *jīm... ne prizīraj kadī se jī.*

76. Glagol *živīit* ima prezent po prvoj vrsti: *svāki jīma od česa žīve, lōše živēdu.*

77. Pored infinitiva *donēst* ima i oblik *doniēt*: *doniēcu jā; sà će rakīje donēst.*

78. U singularu prezenta glagola III i IV vrste pored oblika na *-i-* češće se upotrebljava prošireni oblik na *-ije-*, kao u glagola prve vrste VII razreda: *kakđ kī govōrije; jā mīslījen dā se poprāvīje; dā se odlīpije; prolāzīje se; nārod bōlje čistīje sāda; dā sīna vīdījem; kīūčiēm se vādīje sīēno; ne mōvīje se; jedān vřšaj ovršīje na dān; uōn rādīje; zīd se bīlīje; ovlāžīje se; kō tō vōlīje; jerūga prsūsīje; takđ se snalāzīje; sūd sūdīje; orūlīje se jēcām i slāma.*

79. Treće lice pl. prezenta pravi se redovito nastavkom *-du* od osnove koja se dobije ako se prvom licu prezenta odbije završetak *-m*. Glagoli treće i četvrte vrste uzimaju za tvorbu ovih oblika neproduženi oblik, npr. *radīdu*, a ne *radījēdu*: *onī se tučiēdu; līšnaci rastiēdu; žēne divānidu; kā dōjdedu; trī ūlade plātīdu jānca; onī govōridu; ne smīdu; īdedu; u zīmska dđba tkāvadu; kat prījēdu; zāč vīčēdu; pīšēdu; rastēžēdu; gāzīdu slāmu; sījēdu žīto; kōledu prājca; onē se smījēdu tōme; sūsīdu i kūvadu smōkve; nīšto ōredu i kōplēdu; kōkoše nesiēdu jāja; zaradījēdu dōbro; dēčki pečīēdu; zdrāvīcu pījēdu; slīve rōdidu; kobīle se ždriēbidu; uōnda ćēdu žīēt; pōpi māšīdu.*

Pravi je izuzetak treće lice pl. sa završetkom kao u književnom jeziku: *kad mōjī prōjdu; govōda ne gāze; krāve griēdu; ka cvētāju.*

Pored *vīčēdu* jednom je zabilježen i oblik *vīčēju*.

80. Glagolski pridjev radni ima na kraju *-l*: *mīstīl, žīēl, ūmrl, vřšīl, znāl, kažēvāl, ukrāl, rēkal, tīl, jīmāl.*

81. Od aorista se upotrebljava samo oblik trećeg lica sg. i pl. za sva lica. Završetak u trećem licu pl. je *-u* ili *-e*: *īdem tīm putīēm pā mi rēče jedān čovīk dā sam mūhēna; īdē tī jā u šūmu i vīdī medvīdī i skōči nā me a jā se rāzjavka i dđleti i dōjde kūci; ūpita me māma čā mi se dogōdīlo a jā joj rēče... pōče kīša pādat; līšīce pōjēšu svē kōkoše; pōćukaše sāv krumpīr; mřāvī pōjīše cūkar; najedānpūt pōčešu grāne pūcat ka tāmo medvīdīzājde; svī ōcelīše.*

NAPOMENA: U ovom pregledu oblika dati su iz građe kojom smo raspolagali samo oni koji odskaku od norme u književnom jeziku.

IV. SINTAKSA

82. Više nego u književnom jeziku razvijen je osjećaj za partitivnost pa se partitivni genitiv upotrebljava svuda gdje po smislu treba da bude: *jīdedu po vodiē na farūgu; griēš po vodiē.*

82 a. Kao »pars pro toto« nije neobična jednina mjesto množine kao u primjeru: *vđzimo ga* (tj. krompir) *kūci i mēčemo u trāp.*

83. U lokalnom značenju mjesto prijedloga *s* s genitivom upotrebljava se prijedlog *iz* u ovakim primjerima: *mākni tū křpu is špāreta; īdedu krāve is pāše; iz rāška se mēte na vreteno; iz vretēna na klūpko.*

84. Za označivanje smjera veoma je živa upotreba prijedloga *k* s dativom: *vrātimo se k lōkvi, dōjdemo k crkvi, donesēm drv (k) špāretu.*

85. Za oznaku cilja kretanja mjesto prijedloga *u* s akuzativom zabilježen je jednom i prijedlog *za*: *jā sam sād na pūtu za Dōlne Līpice.*

86. Uz imenicu *kino* kad znači predstavu upotrebljava se prijedlog *na* s akuzativom, a ne prijedlog *u*: *īdem na kino.* (Možda zbog toga što nema posebne kino-dvorane pa *kino* označuje uvijek samo vrstu priredbe, a ne zgradu, a za odlazak na priredbe upotrebljava se prijedlog *na*: *na plēs, na zābavu.*)

87. Mjesto prijedloga *o* kojim se u književnom jeziku izriče vrijeme kad se što zbiva upotrebljava se u govoru Brinja i okolice prijedlog *u* s lokativom: *u Božiću, u Uskrsu, u Mijōli.*

88. Mjesto prijedloga *poslije* s genitivom u vremenskom značenju upotrebljava se prijedlog *po* s lokativom: *po zīmū je prolīce, po jšeni je zīma, po vuōj nedēji.*

89. Kad se izriče da se nešto zbiva redovno nekog dana, mjesto instrumentalna vremena bez prijedloga upotrebljava se instrumental s prijedlogom *s*: *s nedījom se jīgra i pīva.*

89 a. Prijedlogom *s* (*a*) i instrumentalom imenice izriče se da se nešto vrši posredstvom, kroz ili preko predmeta koji se označuje imenicom: *dīm is špāreta īde s trūbom u puōd.*

90. Za označivanje sredstva jednako služi i instrumental sam i instrumental s prijedlogom: *šklūōca zūbi; pletīē s jīglāmī; ōn sa špenādla privātī; šklēca s prstī; otāc je pūno opterēčen sa posluōn; sapunā sa sapunēn; sa kēfon žulā: s nīmī* (tj. nogama) *mōže bržīje i sporīje īć; špāret se loži z drvī, uōvce se strižiēdu sa škāra.*

91. Predikatno ime uz glagol *zvati* dolazi u instrumentalu, i to bez prijedloga *s* (*a*) ili s njim: *uōn nū zoviē sestruōm, a onā nēga sa brātom; zoviēmo ga zētom.*

92. Uz deminutive često se tautološki upotrebljava pridjev *mali*: *svāki jīma jedān māli gajīć.*

93. Pridjevi i zamjenice upotrebljavaju se u kosim padežima u neodređenom i određenom obliku bez razlike: *u furīšinovom křču jīma jāgod; vīše Mātešinovoga sēla jīma pūno brīniē; jīma nārōda svākakova; po niēvu natēže; ziēlo bi se frīška miēsa.*

94. U pričanju se pored bezličnog oblika sa se upotrebljava 2. lice singulara u istom značenju: *škurīna je, ne vidiš přs pred ōkom; morāš jīmāt domāčega; podlōžnāk prodēneš.*

95. Kad se ne želi izreći ili se ne zna subjekt radnje, u pričanju se prošlih događaja upotrebljava 3. lice singulara u srednjem rodu: *iseliła žena pà sapālilo kùću; namočilo je, nì nas smočilo; zielo bi se friška miësa; křsta bi ubilo; nì se sviralo.*

96. U pričanju se u perfektu često izostavlja nenaglašeni oblik pomoćnoga glagola, a osobito u reflektivu: *za mąnom medvřd letil; iseliła žena pà sapālilo kùću; ovcą se ojařnila; krąva se oteřila.*

97. Imperativ drugog lica singulara upotrebljava se u živu pripovijedanju prošlih događaja za radnje koje su se zbivale jedna za drugom: *dóđdi ja ũ grad i kúpi mąlomu pđcve, pđtli póđđi kúći, píli đrva, pij rakřju i đelaj svě druge pósle; mř kósimo a uon donësi stolác pa glěđaj; kąd razrěži řigericu, tó metřl; na svąkoj kósi būđi po đëse grřđ.*

98. Iako se od aorista sačuavao samo oblik 3. lica, on je ipak živ i često se upotrebljava u afektivnom pričanju: *đdem ti ja řim pūtiëm pą mi rěče jedąn čóvik đđ sam mřřena; idě ti ja u řumu i vřđi medvřđa i škđči ná me, a a ja se rąřjavka i đđleti i đóđde kúći, ũpita me mąma čđ mi se dogodřlo, a ja joj rěče...; pđče křřa pđđat; liřice pđjeřu svě kđkoře; pđcukaře sáv krumpřř; mřąvi pđjře cřkar; najedąnpřt pđčeřu grąne přcat, ka tąmo medvřđ iząđđe; svř đceliře (odseliře).*

99. Osobit je naćin izricanja irealne pogodbe pomoću perfekta glagola moći i infinitiva potrebnoga glagola: *mđđla si vřćit pą bi znřla.*

99 a. Konsekucija vremena pokazuje osobitosti u shvaćanju vremenskih odnosa. Što je prije sadašnjosti ili što se mora dogoditi prije čega drugog rado se izriće oblicima za prošlost: *kąd je sařil, đnda izřđđije fřř; kąd je đvrřil, đnda trěba raspięgat; kąd je tó svě napřřvřla, đnda đđla đrřđo čđ trěba; kąd sam đđřla u škđlu, đočěkadu me cřrice.*

99 b. Kao i u drugim ćakevskim govorima i u brinjskom je rařirena upotreba za + infinitiv: *nđge mu slřřřđu za řć, nđř slřřř za rězat miëso i krř.*

V. NEŠTO O TVORBI RIJEĆI

100. Za tvorbu etnika muř. roda upotrebljavaju se ovi sufiksi:

- (j)ak*: *Briřńak, Glibodořćák, Plařćićák,*
- (j)ar*: *Drągar, Velokřtar i Malokřtar, Stąjnićar, Lřpićar, řelvićar,*
- (a)c*: *Jezerąńac, Kriřapđřac.*

Za tvorbu etnika řen. roda nastavci su:

- ka*: *Briřńka, Jezerąńka, Kriřapđřka,*
- kiņa*; *Briřńakiņa, Drągarkiņa,*
- (j)arka*: *Drągarka, Malokřtarka i Velokřtarka, Stąjnićarka, Lřpićarka, Letřńćarka, řelvićarka,*
- (j)akovica*: *Glibodořćakđvica.*

101. U govoru Brinja i okolice dosta je obićan sufiks *-ad* za tvorbu zbirnih imenica: *řřvad, nřćad, prąsad, svřrad, přlad, būjad.*

102. Oćuvane su imenice sred. roda s osnovom na *-t*: *prąse — prąseta, đřte — đřřeta, jaře — jařeta.*

103. Imena blagdana tvore se od prisvojnih pridjeva nastavkom ženskoga roda *-(j)a*: *Ivāna, Antōna, Mijōla; Petrōva, Križeva ili Spāsova, Vidova.*

104. Hipokoristici muž. roda najčešće se tvore nastavkom *-e*, imaju dugozlazni akcenat na osnovnom slogu i mijenjaju se po *a*-deklinaciji: *Ĵure, Mīle, Pére, Stīpe, Ĵīve.*

Neki od njih imaju nastavak *-o*: *Ĵoso.*

Hipokoristici s nastavkom *-a* imaju kratkosilazni akcenat na prvome slogu, a također se mijenjaju po *a*-deklinaciji: *Ĵīva, Ĵūra, Pāva.*

Isto je i u hipokoristika žen. roda samo u tom rodu nema nastavka *-o*: *Ĵéle, Ĵúle, Mānde, Rúze; Mīca, Ĵūka.*

105. Nastavkom *-īni, -āni* izvedeni su od priloga pridjevi: *gorīni, dolīni, prvāni.*

106. Za razliku od nekih drugih čakavskih govora u brinjskom govoru je redovan nastavak *-ov* za tvorbu pridjeva od imena bilja: *brestōv, rastuōv, grabrōv, jeluōv, bukōv, klenuōv, leskuōv, trnuōv, topoluōv, līpov, drēnuov, javoruōv, šeničnov krūv, jačmēnov krūv.*

Isti je nastavak i u pridjevu *vrilov*: *vrilova vōda* (izvorska voda).

VI. PRIMJERI GOVORA

Svi primjeri govora koji se donose snimljeni su na magnetofonsku vrpcu. Govorili su učenici brinjske osnovne škole. Učenici su izabirani tako da su iz čakavskog zaseoka, da su im oba roditelja i ukućani čakavci i da sami slobodno govore čakavski. Ponešto se u primjerima govora zapažaju štokavski i knjiški utjecaji, ali ne u većoj mjeri nego je u prosječnom, svakidašnjem govoru stanovnika Brinja i okolice. Sve su takve inovacije vidljivije i u opisu govornih osobina. Išlo se za tim da se u primjerima govora fonetski i akcentatski vjerno odrazi kako je što koji govornik izgovorio.

I

Na glāvi ĩmam rūbāc dā mi nī zīma na ũši. Na sēbi ĩmam kapūt dā mi nī zīma. Na kapūtu ĩmam pūce da skōfēim kapūt. Būce ĩmam na nogā da nīsū mi bōse nōge, dā mi je teplīje. ĩspo kapūta ĩmam mājīcu dā mi je bōje teplīje. ĩspod mājīce ĩmam blūzu, ā ĩmam i pantalōne dā mi je teplīje. Kapūt mi je plāv. Mājīca mi je šāra, a tāko ĩsto i blūza. Pantalōnī su mi brāun. Na glāvi ĩmam kōse, dēi, ũši, nuōs, ũsta, brādu, zūbe. ũnda ĩmam rūke, ramiēna, lākte, pŕste. Pŕsti se zōvedu: pālac, kāžipŕst, srednāk, pŕstehāk i mīzīnāc. Čōvik jōš ĩma dvī nōge i ĩmā trūp. Nōge mu slūžīdu za ĩc. S nūmu mōže bržīje i sporīje ĩc. Kad dēe bržīje uōnda leiŕ, ā kad dēe sporīje uōnda grīe polāko. Dēlovi nogīe se zōvedu: kolēno, košćice, pŕsti i piēta. Jōš čōvik ĩma: šīju, plēce, trbu, pŕsa. U trbūvu ĩma želūdac. U pŕsī mu tučīe sŕce. U trbūvu jōš ĩma druōb, ā u druōbu rānu čē je pojīl. ĩ-želūca rāna grīe u tānko čertīvo. ĩma jōš bubŕige, biēlu i crnu šīge-

řicu. Čovik još ima i zubov. Zubi mu se zvedu kutnáci i máli, mišji. Čovik ima još i đko. Onđ mu slúži i pomáže da bđje vřdi po nđci i po dánu. U đku ima frájlicu, ima zřéce i đko đka je ono biělo. još ima trěpavice i obrve. Já nđsim na sěbi kapút, čipele bakáŋge s dvá reměna i hláče trěperice.

II

Já imam kot kúće šešnájst ovác. Oně su svě biěle. One řdedu u pašu. S nřma řde čoban. One nán dájedu vřnu. Od vřne svásta mi dělamo: čaräpe i tako dđle. One řidu siěno. Siěno sřsřmo i spriěmamo za zřmu dđ bi őne imäle čä řst. Űjesen řdedu u pašu. One dájedu mlřko, odvřčädu se jancı i muziědu ővce. Od mlřkä se dđla kisělina i řř. Űvčje mlřko je jáko dđbro, gřsto je. U ővce dájedu dđbro mlřko.

III

Sä ću vam pričat čä ima u křjini. U křjini ima špäret, četře stolřice, stuol, ormär, kreděna. U kreděnci ima paděle, zděle, šälice, žřice i vřlice za řst. Plädni, iž ři se ři, a noži slřžidu za řezat miěso i krř. Na špäretu se svě to křva. Špäret se lđži z drvi, a đim i-špäreta řde s trřmbom u puod. Is poda řde krđz řäfung u zřäk. Mi trđřimo břkova dřva.

IV

Muoj otác je řňäjder. Němu za řit je pđtrebno: mařina, stuol na čemř će krđjit, piěgla, őnda centimětar, kriěda. Űn nájřvo měte na stuol řtđř i vřdřje kakvög ima matrijála. Űnda űzme měru i řde krđjit. Ka skrđjije, őnda griě řit na mařinu. Mařina mu slřžije da řije. Käd je sařil, őnda trěba raspiěglat na piěglu. Űnda sastävije čä trěba, ufřca, na prřmer kapút ufřca. Käd je gotov, säv řřc se izvädřje i őnda se ispiěgla. Tako säřije kapút. Hláče säřije řsto sřřšno. Skrđji ři pä őnda mälo säřije, raspiěgla, ufřca, zätim ři dovrřije. Käd ři je dovrřil, őnda ři — izvädřje řřc i spiěgla. Zätim dđjde muřtěrija, naplāti i gótovo.

Käd muoj otác säřije kapút na prěbu, őnda dđjde muřtěrija. Űnda obučię kapút i űon sa špenädla priväti káko trěba tđ stät. Űnda muřtěrija zapovřda kakđ će dđgačak břit, kđmotan řli kakviě će břit věč fřrme. On tđ zabřřžije i őnda muřtěrija mälo pričä s řim. Pričä kakđ je sařil drřgome kapút takđ će i nój säřiti řěli němu i tako da bđde sřřšno, mälo bđje něg němu. I käd je gotov, őnda doläřije drřga prěba. Ka dđde na drřgu prěbu, vřře se ne mđže řřř. Kakđ je zapovřdal takđ morä břit. Sämo, säd na drřgoj prěbi se vřdřje řě l'ono čä je zapovřdal řě li dđbro. Käd je gotovo őnda muřtěrija řde čä i otác, đko je blizo, pošäle po nāma dřci řli řěgrtu řđbu, đko ně, káže muřtěriji kă će dđc pó řu. Vřře přti s muřtěrija pričä o drřgim, vako, řňäjderima i pričä kakđ će, pričä kakvi řtđř trěba, kolřko je plätřl za řtđř i tako. Űnda pričä käd će kř řć u Zägreb dđ mu čä vako křpřije řđbe i őn se ř řnřma sporazřmije. Űn vřli řgrat säda řäh i kărte. Něke muřtěrije dđdedu. Sä se sastānedu kă ćedu se kărtať. Űnda őn säv věřel

kà dõjde màlo, kà cã dõbije, vako. Ònda se fãli s mušterija. Nõke su mušterije zãdovoljne s ñim, àli više jesu ñeg nisu. Kãd nisu donesiedũ mu ñãzada rõbu. Ònda uõn poprãvije cã ñiš ne naplãtije.

Muõj otãc ñma dõsta rõbe sãda za šit. Sã dolãzije jësenska dõba, blizõ je zima, trõba jãcu rõbu i dõblu za zimu. Òn to sã šije i ñma pũno põsla. Sã dolãzi dvãdõset i deviõti, Dãn Repũblike. Otãc je pũno opterõcen sa posluõn i õpce ne izlãzi vãn: šije od ùjutro sãdam do ñãveõer do sãdam ñl õsam sãti, tãko. Muõj otãc kad ñde krõjit põtrebne su mu škãre, õnda uõn s krieduõm ñãjprvo iscãta ñõ linije kakõ ce izrõzat šiof, õnda škãra izrõže. Ònda mu škãre slũžidu kod mašinë. Muõj otãc je dõsta dõbel. Jã ñõ znan kãko tuõ, àli debeli se dõsta. Debeliji je pũno õd mene.

V

Jã se zõven Fumiõc Ivan. Rõden sam u Fumiõci ñladu dõvesto õetrdesiõet i siõdme. Mõj je otãc zemlõrãdnik. Òn sãd õre, kõple, sija, branã, drva võzi, na kõni õre i branã i drva võzi isto na kõni. Kõni vuõiõdu za rũdu, mõtnuti su u vagtre, u kõmote, ñmadu ùzde, spũste, štrãnge lãnce i brũnze. Kõla ñmadu: ruõice, õplen, puõd, prva kõla, zãdnã kõla, prvi štiõl, zãdnũ štiõl, sãrce. Jõš su vĩata, škãrice, glãvãna. Kõla ñãn slũžidu za võzit. Na ñimi võzimo drva, gnuõj, võzimo jõš i list, grãne, siõno, slãmu. List nam trõba za ñãstuõr, pod blãgo mõcemo dã se blãgo ne zamãže. Tõ dõbijemo iz Gãja, u jõsen lis padiõ, mĩ grãbimo, ñõsimo u plãta ñli võzimo, kõni vuõiõdu. Slãma je o pšenice, u prolõice posijemo šeniõcu. Šeniõca izrãstiõ, pokõsimo, otpõlemo na mašinu, na mašini izvõšimo, dõbijemo slãmu i õnda ñãstiremo pod blãgo. Siõno se u lõtu pokõsije, sũsi se, võzi se u lõpu, iz lõpe dãjemo blãgu. Krumpĩr se sãdije, ñãjprije se izjãmiõã, õnda se ñãgnõjije, mõtne se krompĩr, ñãgrne se, kãd je võc võlik õnda se õgrne. ñma i zlãtice, bõre se zlãtice ñli se prãšije, kãšhe, u jõsen ga kõplemo ñl vãdimo na plũg, võzimo ga kũci i mõcemo u trãp, u zimĩ ga jimo.

VI

Mãma mi põre sudiõ, metiõ kũjinu, krãvu muziõ, põre rubliõ, košũle, kapũte, mãje. Òna põre tõ u võdi. Sapunã tõ sa sapunõn, sapunõn, ã, i mõtne jõš i rãdiona. Jõš morã i na ferũgi ispirat. Kãd ispõre, õnda se mõce sũsit, a kãd se osũsi, õnda se piõgla i põslie oblãõimo ñã se. Kãd rãdi kũcu, õna rĩble, prãšinu brĩše, a rĩble u võdi i kĩrpon tãre ã sa kõfon žulã. Kãd izrĩble, õnda mõce svõ na svoje mõsto i kãd je tõ svõ ñãprãvila, õnda dõla drũgo cõ trõba.

VII

Jã se ùjutro dõgnem u sãdam ùri. Ònda se obuõiõn i poõõšlãm i ñden u škõlu. Kã san dõšla u škõlu, doõkãdu, me õũrice i mĩ ñdemo u rãzred. U rãzredu jõpet ùõimo i jĩgramo se i tãko dõk ne izãjdemo i-škõle vãn. Ònda ñdem kũci. Kã dõjem kũci, ñnda jũžinãmi i kãd jũžinãmi, õpõrem sudiõ, pomõtõn kũcu i jõpet ãko trõba popodne ñden u škõlu. Kã dõjdem i-škõle, donesõm drv spãretu i ùveõer ùõin dõk ne ñden spãt.

VIII

U mesnici ima miša: telèce, prašče, òvçe i govède. Nájboje je telèce. Ot pèradi imamo kòkoše, gùske, tùke, ràce i nìš vùše. Pèrad nam trèba za pèrje, jèr nam dàje pèrje, pa dèlamò vànkuše ot pèrja. Mišo dobìvamo i jája nesiedu. Òko kùce ima gòlubov, vràbac, sjènic, ònda su çavke i kuópci. Imamo lisice, vùke, medvìde, zìece, srne. Òko kùce imamo nájviše kòkoše. Imamo i kràve. Òne pasièdu vani. Imamo i vòle, kòne, magàrce, a ima i kùcak i máčak.

Kràva mùči, kucák làje, máčka mñaùçe, magàrac riçi, kòkoš kokodàçe, pète - òn pìva, uòvca blèjì. Mèdvid vrìçi, riçi po gòri, a vùk vije. Kobàc leti za kokošòn i dðk je ne uvàti. Kàd je uvàti, ònda je ùbije i kàd je ùbije, ònda je nòsi kàdi u grmle i u grmļu je pojì. A kàd tìramo, ònda viçemo: »jù-jùj!«

IX

Uòvce se strizièdu sa škàra. Ovcà se privièže za slìvu ili za jábuku i ònda drži kì za glàvu, za nògu ili za vràt. Jèdna žena ùzme škàre i nù strižè. Kàd ostrizè jèdnu polovìcu, ònda je okrène na drùgu strànu. Kàd ostrizè, ònda pušçà. Tàko i drùgu. Kà tò svè ostrizè, ùnda se u jerùgi opère, osùšije, ònda se izgrdešà. Kà se izgrdešà, mète se na prèslicu i ženè predièdu. Kàd se isprediè, nájprvo se, prèja se jòš mète na ràšak, smòta se u klùpko, iz ràška se mète na vretèno, ònda iz vretèna na klùpko. Ùzme se drùgo vretèno i ònda se sùçe. Rúno je çà se iz òvciè ostrizè. Jòš kùpimo fàrbe. Ònda kàd se opletiè ili prije toga vùma se smòta kò u krùg i tò — ùzme se fàrba, mète se u padèlu ili u lavòr, ònda se tò pofàrba. Kàd se pofàrba, ònda se jòš izapère, mète se na pluòt ili na žìcu, osùši se, ònda se pletièdu çaràpe, dèmperi, kàpe, rukavice, pòçve i tàko dàje.

Sìme se o-konòpje ostàvi ili kùpi na sájmu. Ònda se konòpla u prolìçe posùje, onà rastiè. Dà nè bi mràz ošùril, trèbamo sa gràne(m) pokrìt. Àko mràz ošùri, ònda nìš nè bi ráslo nègo bi polègle. Kàd òné rastièdu, ka-dozòridu, ònda žena pobère, konòpje pobère, ònda stàvije u vòdu. Kà se tò dòbro domòçi, ònda mète vàn. Kà se tò osùšije, kà tò dobro osùši, mète se na sùnçe i ženà tàre. A imamo dvì vrste konòpje: tò su tånka i dèbela. Dèbela konòpla tò je batìna i o-toga sìme ostàvlamo. Ostàvlamo za mlàde konòplì. Žena sprediè, na ràšak náj namotà, odnesiè u jarùgu i opère. Kà tò opère, ònda mète sùšit. Kàd se osùšije, ònda ima kròsna i na kròsna nasùçe na nè niti i tako dobìvadu se plàte, bìlci. Jòš se o toga pràvidu tèpihe, šarenice, plàte, rušnici, savlèti, kìpe za sùde brìsat, slàmnice, slàvnice. Tò je jèdna çà se slàma unùtra mèçe za krèvet da je çòvjeku, vàko, bðje za spàvat.

VII RJEČNIK

U rječnik su ušle manje poznate riječi bez obzira s kojeg su semantičkoga područja, zatim rodbinski nazivi i nazivi za životinje i bilje, koliko su prikupljeni. Osim toga težilo se da u rječnik ude što veći broj posuđenica. Najviše ih je mletačkih, turskih i njemačkih. Na temelju ovoga rječnika ne bi trebalo izvoditi zaključke o količinskom odnosu izvornih hrvatskih riječi i posuđenica u brinjskom govoru jer se prve donose u vrlo ograničenom opsegu, a druge

su ušle sve koje su zabilježene. Postojanje neke posuđenice ne isključuje mogućnost da u brinjskom leksiku nema sinonimne izvorne hrvatske riječi. Prema tome ovdje se samo konstatira da su zabilježene posuđenice dio leksičkog fonda brinjskoga govora.

U rječnik je ušlo po koje ime, zatim prikupljeni etnici i ktetici prema nazivima posjećenih naselja, i to s glavnom svrhom da se istakne način njihove tvorbe. Popis zabilježenih toponima donosi se u posebnom registru. Zabilježili smo i znatan broj prezimena u Brinju i okolici. Njihov popis ipak ne donosimo, jer su brinjska prezimena obuhvaćena u citiranoj raspravi Stjepana Pavičića.

A

āla f dio odjeće

ambār m spremnica za kukuruz

āmpēr m limena vedrica za vodu, kanta: *āmpēr mi je pāl u štīernu.*

Antōña f ime blagdana

B

bāba f baka i žena uopće: *jā nīmam dēda, jīmam bābu.*

bāčva f bačva: *trī bāčve.*

bājer m strma obala, rub uz vodu, uz rupu: *prēko bājera.*

bāka f očeva ili materina mati

bakānge f pl. čvrste cipele, potkovane

bālāv adj. pun bala: *krāva je bālava.*

bānak, bānka m 1. klupa, 2. starinski stol

batīna f vrsta konoplje, »dēbela konoplja«

bēčār m ime konju

bēdro n natkoljenica, isp. *stēgno*

biēla žigerica f v. žigerica

biēlo n bjeloočnica: *u ōku ima (čović) frājlicu, zrēce i biēlo.*

bēnat, bēnta m benat

berišljak -āka dušnik: *zaletilo je u berišljaku.*

berišaljka f grkljan

besēda f rečenica: *nāše besēde su svē krātke.*

bicikljīn m bicikl: *āl sam se skrēsala s bicikljīna.*

bič m rep, resa na biljcu

bilac, -lca m vrsta domaćeg vunenog pokrivača

bisāga f vreća u kojoj sijač ima žito

blāgo n stoka

blejāt impf. blejati, oglašavati se blejanjem: *uōvce blejādu.*

blītva f vrsta zeljaste jestive biljke

blīznakiña f blizanka, jedno od dva ženska djeteta skupa rođena

bōca f staklena flaša, butilja

bocūn m staklena posuda, flaša s uskim grlom

bōčica f dem. od boca

bočnica f bočna daska od kreveta

buogāc, bōkca m siromah

bogatūš m bogataš

borōvica f borovina

brāđva f vrsta sjekire

brāt m brat

branāt impf. drljati: *sād ōre . . . branā.*

bātić m čekić: *tūčič batićem po drvetu.*

brāv m ovan: *brāv se uškōpi.*

brestuōv, -ōva adj. brestov: *drvā su brestōva.*

brestovina f drvo od brijesta
brěz praep. bez
brězobrazan, -zna adj. bezobrazan: *ne diváni táko brězobrazne riči.*
břdo n dio tkalačkog stana
brězoňa m ime volu
brežák, -ěška m briježak, brdašce: *na brěšku san bila.*
brina f strma obala; isp. *bajer.*
Briňák, -áka m stanovnik Brinja
Briňakina f = Briňka
Briňanka f = Briňka
Briňka f žena iz Brinja
briňski adj. koji se odnosi na Brinje, koji pripada Brinju
briňski adv. na brinjski način: *řira je po briňski.*
brnčāt impf. zujati: *avijōn brnčā.*
brňa f neka biljka (brnistra?): *tāmo rastiē brňa.*
bruōnza f zvonce što se stavlja na vrat stoci
brōtvan m posuda za pečenje u pećnici
břkļa f motka: *břkļa za siēno.*
brūkvice f čavlic za cipele: *brūkvice su onō čā po čipelu řidu.*
brūnac, brūnca m zvonce
brūnza f zvonce, zvečka, isp. *bruōnza: mētnuti su (koňi) u vagire, ųmadu spūste, řtrānge . . . i brūnze.*
brvno n greda: *svā kūca je o brvan.*
bubřig m bubreg
būce f pl. cipele: *būce su na nogā.*
būj m unutarnja koža svinjskog želuca
bujad f bujad
būkov adj. bukov: *drvā su būkova.*
būkvič m mala bukva: *koliko řima būkvičev u drāgi.*
būrica f muzlica: *būrica za krđvu mūst.*
būšt m gornji nabrani dio suknje
būštac m maja, pulover
butīga f gostionica
bū(v)a f buha
būra f sjeverni hladni vjetar

C

cājt m vrijeme: *nīmař cājta divānit.*
cāpa f šapa (o mačku): *nđti i cāpe tē nē.*
céker m koř koji žene nose na ruci
cezīn m veliki čavac
cica f sisa
cicat impf. sisati: *dāj mu cicat.*
cidālka f cjediljka
cīgla f crijep: *sād se cīgluōm pokrīje; zidnā cīgla.*
cipiēl, -pēla m cjevanica, prednja kost potkoljenice
civīl m nevojnik
cōtat impf. šepati: *tī sā cōtař.*
crlēn, -ēna adj. crven: *merlīn je crlēn; āli je cřleni nāvēz řip.*
crna řigerica f v. řigerica
crnīlo n crna boja: *pořārba se u crnīlu.*
cūca f šmrklja (u djece)
cūcav adj. šmrkljiv (o djetetu): *dite je cūcavo.*
cūkar, -kra m šećer, slador: *cūkar je slāji od mēda.*
cūra f djevojka
cūrica f dem. od djevojčica, žensko dijete školskog uzrasta: *dočēkadu me cūrice i mī řdemo u rāzred.*
cūrīt impf. propuřtati vodu: *bōme nāř prařčāk cūrī.*

Cvêbo m muški nadimak
cvêtko m ime konja
cvîja f ime krave
cvîkat impf. onom. pijukati: *pîle cvîka.*

Č

čâmp f pl. noge: *privâti se više čâmp.*
čânža f stjenica
čarâpa f čarapa: *vôlin čarâpu ûplest.*
čaratât impf. brbljati, tračati: *îšla je ko sêstre, nêšto su čaratâle.*
čâsom adv. brzo: *čâsom dôjde.*
čâša f čaša: *dovâti mi čâšu vodiê.*
čâval, *-vla* m čavao
čâvka f čavka (ptica)
čâvlić m dem. od čavao
čepřkat impf. čeprkati: *na gomîli živad čepřka.*
čîer adv. jučer
čerîvo n crijevo: *iz želûca râna griê u tânko čerîvo.*
češâlo n češagija
češâk, *-âka* m bijeli luk
čêz praep. kroz: *îde čêz sêlo.*
čîl, *čîla* adj. čio: *jâ sam čîla.*
čobân, *-âna* m pastir, čobanin: *čobân čûva govêda.*
čôkile, *-eta* n mlado govêdo
čôvik, *-îka* m čovjek, suprug: *sâ se čôvik boji žemiê.*
čûn, *čûna* m vrh u noža: *čûniêm se kôje.*

Č

čâ adv. otale: *îde čâ na strân.*
čâča m arh. otac: *prîje bîlo čâča.*
čâće m arh. hip. od čaća.
čîer f kći
čôrav adj. koji ne vidi na jedno oko ili nema jednog oka
čôravac, *-vca* m onaj koji je čorav
čûća f džepni nožić
čûća f mala svjetiljka
čûp m bokal
čûrak, *-rka* m starinski kaput

D

dâvîti impf. gušiti: *večêras dâvidu čêle.*
dâž m kiša
dêd m djed
dêlat impf. raditi: *brez rûkiê se ne bî môglo dêlat.*
dêlo n rad, posao: *svî su na dêlu.*
dêrat se impf. trošiti se: *nî se čuvâl, previše se dêral.*
dîka f ime kravi
dîkoňa m ime volu
dîmřak i *dîmřak* m dimnjak
dîtelina i *dîtalina* f djetelina
divân, *-âna* m razgovor: *kod mojê jedinîce prâvi îzvor o divâna.*
divânîti impf. govoriti, razgovarati: *jâ sa mâlo prvo divânîl.*
dîver m djever
divôjka f djeveruša: *divôjke su družîce ča îdedu sa mlâdom.*
dolîni adj. donji

dopeljät pf. dovesti: *za nãstor dopeljemo pãr vozi lista. Mírko je pãno trãpac dopeljãl.*
dozdrit pf. dozreti: *ka dozdridu, ðnda ji žena pobère.*
Drãgar m ÷ovjek iz Tomin÷eve Drage
Drãgarkiña f žena iz Tomin÷eve Drage
drãgoña m ime volu
drenuðv, -ðva adj. drenov: *drvã su drenðva.*
drenðvina f drvo od drijena
drãlãca f drijaça, brana
druðb, *drðba* m drob
drðban, -bna adj. sitan: *jãma ji drobñji i krupñji.*
drũkši adj. drugaçiji: *niki drũkšoga jezika.*
druziça f drugarica
drvenina f stvari od drveta: *drveninu prãvidu.*
dũbonk adj. dubok: *vã šièrnia je dũbonka.*
duçãn, -ãna m trgovina
Dũde m muški nadimak
duliba f draga
dũslag m cjedilo
dũvãt impf. disati: *jã vèc ne mðgu dũvãt od viè prašine.*
dvizãc, *dvizca* m uštrojeni ovan: *kã se brãv uškðpi viçe mu se dvizãc.*
dvizica f ovca do dvije godine
Dvorãni m pl. stanovnici Dvora

E

èstra adv. van toga, osim toga: *drũga rãna èstra.*

F

fãjercak m upaljaç
fãrba f boja: *kũpimo fãrbe.*
farbãra f bojadisaonica: *u farbãru u Sièñ odnesiè.*
fãzuðl, -ðla m grah
fièla f vrsta: *ĩma ji svðke fièle.*
fèrtun m pregaça; isp. *zasluðn.*
fino adv. fino: *fino se satkiè.*
firc m konac za privremeno prišivanje: *firc se izvãdije i ðnda se ispiègla.*
firunge f pl. zastori, zavjese: *firunge bi se kupovãle.*
flũndra f žena lakog morala
fõrma f oblik: *muštèrija zapovida kakviè ÷e biõ fõrme (kaput).*
frãjlica f 1. djevojka, 2. šarenica (u oku): *u ðku (÷ovik) ĩma frãjlicu.*
frĩšak, -ška adj. svjež: *bi se zièlo frĩška miša.*
fritãl, -ãlja m četvrt
fruncèla f pletenica smotana na uhu
funtãna f ÷esma: *mãma nas šãle na funtãnu da donesièmo vodiè.*
fũrt adv. ÷ak: *põcu fũr Titi.*
fuzèklin m obojak, ÷arapa

G

gabrðvina f drvo od graba
gãçit impf. onom. gakatì: *rãca gãçi.*
gãd, *gãda* m dažddevnjak
gãj, *gãja* m šuma
gãjiç, -iça m mali gaj: *svãki jãma jedãn mãli gãjiç.*
gãnak, -nka m trijem
gèrma f kvasac: *nĩ germè.*
gizdõca f gizdavost: *vèlika gizdõca.*

glávna f srce kotača u koje su usadene žbice: *kōla imadu: . . . prvi štīel, zādni štīel, sčce.*
ŕdš su vīna, škārice, glávna.

Glibodošćak, -āka m čovjek iz Glibodola

Glibodošćakōvica f žena iz Glibodola

gūda f ušje jaje

gōnit se impf. tjerati se, tražiti (o kravi): *gōni se krāva.*

gōra f šuma: *ne dādu goriē.*

gorīni adj. gornji: *gorīne plāte.*

govēda n pl. goveda

grābar, -bra m grab

grābje f pl. grablje

grabruōv, -ōva adj. grabov: *drvā su grabrōva.*

gračīna f ruševine staroga grada

grāorica f grahorica

grāša f ime ovci

gr̄bav adj. koji ima grbu

grēben m naprava za grebenanje vune

grebenica f kičma

grīč m kamenjar: *ostāvīl su po grīči.*

grīāt impf. pretati: *jā popēčkom grīam žarāvu.*

grōna i *grīna* f svežanj glavica luka

gruntāš, -āša m posjednik: *bōji gruntāši.*

grīševīna f prvo mlijeko od krave poslije teljenja

gūbica f usna

gūjīna f gujavica

gūska f guska

gūšcer m 1. gušter, 2. daždenvjak; isp. *gād: gūšcer, čā s kišon pāde pa verugā se po čēsti*

gūvno n gumno

I

isklūpkat pf. smotati u klupko: *kād se isklūpka ōnda se opēre.*

isplānāt pf. ishoblati: *dāske isplānāt.*

ispiševāt impf. ispisivati: *ōn je ispiševāl.*

Ivāna f ime blagdana

izgrdešāt pf. izgrebenati: *kād se ostrīžē, ūnda se u Ferūgi opēre (vuna), osūšije, ōnda se izgrdešā.*

izjamičāt pf. napraviti jamice za sadenje krumpira: *nājprije se izjamičā, ōnda se nagnōjije, mētne se krompīr.*

izrēnāt pf. istjerati: *sād je mēne bilo strā govēda izrēnāt iz drāge.*

izrēnut pf. istjerati: *břzo izrēnem govēda.*

J

jāčmen m ječam

jāčmenov adj. koji je od ječma: *jāčmenov krīv.*

jāgoda f plod kupine: *u Furīšinovu krčū ima jāgod.*

jānac, jānca m janje: *nē jānci muziēdu; trī ūlade plātīdu jānca.*

jārac, jāra m jarac: *tō je ruōg od jāra.*

jārām, jāra m jaram

jarmōnika f harmonika

jāstreb m jastrijeb

jāvor m vrsta drveta

javoruōv, -ōva adj. javorov: *drvā su javorōva.*

jēdar, -āra adj. punašan, debeo: *jedriji i sitniji fažuōl.*

jelīta f kobasica domaća

jelota m ime vola

jeluōv, -ōva adj. jelov: *drvā su jelōva.*

jēlva f jela

Jelvičar m čovjek iz Jelvice

Jelvičarka f žena iz Jelvice
Jek m pravo vrijeme: *najbđji jek*.
Fele f žensko ime
Jetruva f jetruva
Jezerānac, -ānca m čovjek iz Jezerana
Jezerānka f žena iz Jezerana
jezerānski adj. koji se odnosi na Jezerane
Jǎgrališće n igralište
Jīve m mušku ime
Jóso m muško ime
Jūgo n vrsta vjetra, južni vjetar: *būde jūgo i ōde*.
Jūka f žensko ime
Jūle f žensko ime
Junica f žensko ime
Jūre m muško ime
Jūtra adv. sutra: *jūtra je utdrak*.
jutridān adv. sutradan
Jūva f juha
Jūžima f ručak
Jūžinat pf i impf. ručati: *ka dđidem kūci ōnda jūžinam; nis jūžinala*.

K

kablīca f kablica, kablīc
kalāča f limeni kabao
kamijōn, -ōna m kamion: *vāj kamijōn ide u Brīne*.
kānica f tkanica
kānta f kanta
kantrīda f stolica, sjedalica
kantrīdica f dem. od kantrida
kantrīžica f mala stolica
kāpac, -āca adj. sposoban, kadar: *zēmļa nije kapūca izdržāvat*.
kapūla f crveni luk
kapūt, -ūta m kaput
karakāja f vulg. rakija
kāšika f žlica: *pār kāšik grā*.
kāšne adv. poslije: *kāšne četvrtkā je pietāk*.
kažēvāt impf. kazivati: *nī kažēvāla nīs*.
kāžiprst i *kāžipřst* m kažiprst
kiēbar, -bra m hrušt: *kiēbar je od ēřva*.
kēfa f četka: *kēfon čisti pantalōne*.
kefālnak m platnena vrećica za kefe
kēdat impf. čistiti dubre: *tāta kēda štālu*.
kēkļa f suknja: *nōsim kēkļu da nis gōla*.
kīno m i n kinematograf i kino-dvorana: *īdem na kīno*.
kirīja f najamni rad s konjima
kīsāt se impf. kiseliti se: *mliko se kīsa*.
kīselīna f kiselo mlijeko
kīska f ime kravi
kītoņa m ime volu
klādīca f dio kola na prednjoj osovini
klājda f haljina: *līpi pūci na klājdi*.
klapusāt se impf. čupati se: *petēji se klapusādu*.
klasjē n zb. od klas: *klasjē se bēre u snōpje*.
klenuōv, -ōva adj. klenov: *drvā su klenuōva*.
klēpka f zvono na stoci
klīnčanica f vješalica: *vīšije se rōba na klīnčanicu*.
klīpica f trijeska
klīm, klīna m klin: *rešēto vīsi na klīmu*.

ključ, ključa m 1. ključ, 2. kuka za čupanje sijena iz stoga: *ključiem se vādije sieno.*
knāpav adj. sakat
knāst adj. sakat; isp. *knāpav.*
kobāc, kōpca m ptica grabljivica: *kobāc ūku nōsi.*
kobilāča f klupa
kōčet f kozja i svinjska dlaka: *kōčet ot kōze; prāšca kōčet.*
kokodāčit impf. kokodakati: *āli vē nāše kōkoše kokodāčidu.*
kōkoš i *kōkoša* f kokoš
kokōšji adj. koji se odnosi na kokoš(u): *kokōšje mēso.*
kuōl m kolac
kōla f ime ovci: *kōla — puōl šāre uovcē puōl biēle.*
kōlar m kolar
kolēno n koljeno: *dēlovi nogiē se zōvedu: kolēno, koščice . . .*
kōlišće n mjesto gdje se skuplja svijet; nekad se tu palila koleda.
kuolnīca f suša, šupa za kola
kolotūrīca f kolotur
kōlovrat m naprava za predenje
komīn m ograda oko ognjišta
kōmor m krastavac: *kōmori rastiēdu u vrtlu.*
komōštre f pl. lanac na kojem visi kotao nad ognjištem: *na komōštra visi kotāl.*
kōmot m komot: *za kōne kōmoti na vrātu; mētnuti su u vagire, u kōmote.*
kōmotan, -īna adj. dovoljno prostran, ugodan: *muštērija zapovīda kakō će . . . bīt kōmotan*
 (kaput).
komotār, -āra m čovjek koji pravi komote
konōpje n i f pl. konoplja: *plāte o konōpja.*
komšīja m i f susjed, susjeda: *tō je nīki (nīka) komšīja.*
kōnak, -āka m raspoređeno ono na čemu se spava, spavanje: *īdemo naprāvīt kōnak; konāk*
je blīzu.
konēštra f košarica: *mī nōsimo težākūōn jīlo u konēštri.*
kōnoba f podrum
konšīja m i f susjed, susjeda; isp. *komšīja.*
kuōn, kōna m naprava za piljenje drva: *kuōn za drvā pīlit.*
kopāč, -āča m kopač
kopānīca f izdužena drvena posuda, korito
kopačīca f ona koja kopa
koprīvič m bič
korālīn m ogrlica
korbāč, -āča m bič: *Mīrko je kōne istūkāl korbāčiem.*
korbačīca f držak biča, bičalje
kōrice f pl. držak u noža: *na noži su kōrice.*
korīto n drvena posuda od jednog komada drva
korāba f koleraba
kōsa f kosa (za košenje): *mī kosīmo kosuōm.*
kōsac, -sca m kosac
kosišće n kosište, držak za kosu
koščice f pl. gležanj: *dēlovi negiē se zōvedu: kolēno, koščice . . .*
košūļa f košulja
kotāl, kōtla m kotao
kovačīja f kovačnica: *tāta īde u kovačīju kōvat.*
kōzal, -zla m jarac
krākorit impf. onom. rakoliti: *krākori kōkoš(a).*
krāva f krava
křč m krčevina: *u Jurišīnovu křču jīma jāgod.*
křčel m drvce na jarmu
kredēnca f kuhinjski ormar: *u kredēnci su padēle.*
krepōvat impf. krepavati: *mī křepujemo.*
křvīt se impf. derati se: *čā se tī prāsci křvīdu; māčka se křvī.*
Križapōļac, -ōļca m čovjek iz Krišpolja
Križapōļka f žena iz Krišpolja

Križeva f ime blagdana
krĵak i *krĵak* m škrljak
křma f hrana za blago: *lõpa je kađi stõji křma za blãgo.*
křna f krnjav zub
krõsna n pl. tkalački stan: *mẽtnemo na krõsna.*
křst m ćeljade: *křsta bi ubilo.*
krumpir, *-ira* m krumpir
krõšan, *-šna* adj. brašnast: *nãš je krumpir više krõšan, a u Zãgrebu je võdan.*
kũcãk, *kũcka* m pas
kućetina f pej. od kuća
kũćni zũbi m pl. kutnjaci
kudĩļa f kudjelja, preslica
kũfer m kovćeg
kũkuruz m kukuruz
kukurũznovica f kukuruzni kruh
kukurũznov, adj. kukuruzov: *kukurũznovo brãšno.*
kuntorãta f poklopac na tavanu
kupina f kupina
kušnit pf. poljubiti: *kã san dõšla iz Otõšca, kušnila sa-mãmu.*
kutnãk, *-ãka* m kutnji zub: *Zũbi se zõvedu kutnãci . . .*
kuvãrna f ljetna kuhinja
kvãka f kuka: *na plafĩnu ĩma kvãk.*
kvãrta f šuplja mjera: *dvi kvãrte saćinãvãdu jedãn vãgan.*
kvintãl, *-ãla* m 100 kg: *dẽse kvintãli.*

L

lãca f ćarapa: *bãba nõsi na nogã sũknemu lãcu.*
lãjat impf. lajati: *kũcãk lãje.*
lãjav adj. jezićav: *ã su vẽ bãbe u Letĩncu lãjave.*
lãjo m ime ovnu
lãmpa f svjetiljka
lãsica f lasica
lãskañe n sijevanje
lãskat impf. sijevati (o munji): *lãska.*
lãstavica f 1. ptica lastavica, 2. trokutni dio zida uz kućni krov.
latẽrna f vrsta svjetiljke
lavuõr m umivaonik
lãzno adv. zgodno, od ruke: *nĩ nãn lãzno.*
lẽbro n rebro: *nõ lišće svẽ pojẽde, ostãnu sãmo lẽbra.*
lẽsa f dio ograde koji se da pomicati
liẽska f lijeska: *liẽske su na ěmnu lišhaci rastiẽdu.*
leskuõv, *-õva* adj. ljeskov: *drvã su leskõva.*
leskõvina f drvo od lijeske
liẽsnica f zubno meso
lẽtina f ljetina
letit impf. juriti, trćati: *za mãnom mẽdvid letil.*
liẽto n dljeto
letrika f elektrika
lẽževina f ležarina: *uplãtimo lẽževinu.*
liẽnica f prednja i stražnja strana od kreveta
liĩma f lanćić
Lĩpićar m ćovjek iz Lipica
Lĩpićarka f žena iz Lipica
liĩpićarski adj. koji se tiće Lipica
liĩpov adj. lipov: *drvã su liĩpova.*
liĩsac, *-sca* m ime konju
liĩsica f lisica: *liĩšć jĩma dõsta.*
liĩst m 1. opalo suho lišće: *liĩst grãbĩmo za nãstor za pod stõku;* 2. stražnji dio potkoljenice

lišnjak m lješnik: *liške su na čemu lišnjaci rastiédu.*
 lončár, -ára m onaj koji pravi lonce: *lončár dĕla lónce.*
 lôpa f sjenik: *iz lôpe siĕno.*
 lopâta f lopata
 lôzoňa m ime volu
 lûg, lûga m pepeo: *dáj pepĕlnicu da ne sĭje lûg po tràma.*
 lumbrĕla f kišobran
 lûmer m kućni broj: *sedamdesiĕ lumĕri.*
 lûna f mjesečina
 lušĭja f lukšija
 lušĭjât impf. lužiti: *u maštĕlu se lušĭjâ.*

↓

ľuba f ime kravi
 ľubast adj. (o govedu) s bijelom glavom
 ľubáva f ime kravi

M

máčĭja f maćeha
 mǎja f potkošulja
 mǎjka f hip. baka: *čâ te brĭga, mǎjka.*
 mǎla f djevojčica: *vôlin ga više nĕgo vû mǎlu.*
 Mǎla mǎša f ime blagdana (Mala gospa)
 mǎli m dječak: *náj mǎli nĭma mǎtere*
 mǎlin m mlin: *u malĭnu.*
 malĭnčĭc m mlinac: *čâ kǎfu mĕje se vĭče malĭnčĭc.*
 mǎli zûb m sjekutić, v. mišji zub: *Zûbi se zôvedu kutĭáci i mǎl, mĭšji.*
 mǎma f fam. mati: *mǎma nas šâje na funtǎnu.*
 mǎme f arh. mati
 Mǎnde f žensko ime
 mǎslo n putar: *tepiĕ bǎba, prǎvi mǎslo.*
 mǎša f misa: *dôjde mǎšit mǎšu.*
 mǎšit impf. misiti: *ĭdemo u crĭkvu, mǎši se.*
 maštĕl, -ĕla m drvena kaca: *u maštĕlu se lušĭjâ.*
 mǎt, mǎtere f majka
 mavûňa f mahuna: *jâ ĕu mavûň za jûžinu.*
 mĕcav adj. gnjecav (o kruhu)
 međušĭtv, -ŭva adj. sipljiv (o stoci): *kuoň je međušĭtv.*
 meďviď, -ĭda m meďvjed
 meďvidica f meďjevica
 mĕka f meka: *mĕtne se mĕka na račĭlo.*
 mĕkak, mĕka adj. mek
 mĕra f šuplja mjera za zrnatu hranu: *dvâ vagǎna jĕdna mĕra.*
 miĕrlin m mrkva
 mesárit impf. vršiti mesarski posao
 mĕsto n selo: *od mĕsta Krišpoľa ĭma piĕt kilometri; Letĭnac je mĕsto. Brĭne je jedno mĕsto.*
 mĕtar, -tra m 100 kg, v. kvintal: *šenice ĕetrnǎjs mĕtri.*
 mĕtla f metla
 metûľ, -ûľa m metilj: *ôvce su metûľ dĕbile.*
 mezĭmǎk, -ĭmka m mali prst; isp. mizĭnǎc.
 Mĭca f žensko ime
 Mĭjôľa f ime blagdana
 mĭjûr m mjehur: *dĭca napûmila mĭjûr ot prǎseta.*
 milǎva f ime kravi
 Mile m muško ime
 mĭloňa m ime volu
 miľĕr, -ĕra m milje: *vĭdi vôg ľipog miľĕra.*

miš m miš: *mäčka uvätila miša*.
mišji züb m sjekutić: *zübi se zövedu kutháci i mišji*.
mizínác, -ínca m mali prst; isp. *mezímák*.
mlädënac, -ënca m mladoženja
mlädënka f mladenka
mlajaríja f mladarija
mlíkaríca f krava koja daje puno mlijeka
míaučić impf. mijaukati: *mäčka míauči, míauči*.
möča f vlaga: *na möči žito ne uspiëva*.
möčan, -čna adj. vlažan: *močna godina*
möčan, -čna adj. koji je u dobrom stanju, imućan: *mläja je möčnija, müž joj je möntër*.
möda f moda: *izäšla iz möde*.
mövit se impf. micati se.
muöiv pron. moj: *u muöiv trbu*.
mráz m mráz: *mrázov ni bilo*.
mřkat impf. pariti se (o ovcí): *mřče se uövca*.
mřtvi guöd m ime danu mrtvih
müçiti impf. mukati: *kräva müçi ili rüçi*.
mulít impf. runiti: *mäma muli kükuruz*
müñen, adj. bez pameti, lud: *idem ti pütiëm pä mi rëče jedän čóvik dä sa(m) müñena*.
mü(v)a f muha
müzlica f muzlica, posuda u koju se muze

N

näbac m ono čime se zid nabaca, žbuka
nähta f nafta
näkaslin m noćni ormarić
nälog (ot kuöl) m opljen
namočít pf. nakisnuti: *namočilo je*.
näočňak m očni kapak
näpak adj. zao, loš: *äko jës näpaka, nis müñena; näpako je vriëme*.
närod, -öda m svijet, ljudi: *jíma näródä sväkakova*.
nästírat impf. nastirati (stelju za blago): *nästíremo pod blägo*.
nästör, -öra m stelja (za blago): *list gräbimo za nästör, za pod stöku*.
našárat pf. obojiti na uzorke: *vídi kakö su öni lípo našárali zid*.
naštíkat pf. navesti: *äl väj rušnik lípo naštíkan*.
natëzat impf. izgovarati zanoseći: *po névu natëže*.
nävëz, -ëza m navez: *äli je cřleni nävëz lip*.
näzad adv. natrag: *äjde näzad*.
näžgat pf. upaliti: *näžgi je, svičü (svičü)*.
nëbo, n nepce
nečak m nećak
nečakíña f nećaka
ñëj pron. njezin; isp. *ñëv*.
ñëv pron. njezin; isp. *ñëj*: *ñëva besëda*.
nikakor adv. nikako: *nikakor se ne möre naučít*.
nímác, nímca m nijem čovjek: *nímca san vidila*.
níš pron. ništa: *jä níču níš*.
nížina f nizina: *u nížini mräs potükal*.
nöšëca adj. f trudna (o ženi)
nöt m nokat: *bez nötov se ne bí möglo dëlat*.
nözdrva f nozdrva, nosna rupa
nožica f nožica: *nožica plüga*.
nožice f pl. škare
nüčad f unučad: *dvöje nüčadi*.
nüče, -ëta n unuče
nüčica f unučica

nūčić m unučić
nūgal, -gla m ugao
nūk m unuk
nūka f unuka
nūr adv. nuder

O

obrenāt se pf. spariti se (o kravi): *krāva se je obrenāla.*
ōbrus m domaći stolnjak
obrušnāk m kolarsko strugalo
ōbrve f pl. obrve
ocvēst pf. ocvasti: *vōče je ocvēlo.*
ocvīrak, -īrka m čvarak
očenāši m pl. kičma
očnāk, -āka m ocnjak (zub)
ōčuv m očuh
odbīt pf. odbiti: *od jīla ōdbīt.*
odletīt pf. odjuriti: *jā se rāzjavka i ōdleti i dōjde kūci.*
odvrāčat imp. rastavljati jagnjad od ovaca
ofīrāt impf. udvarati: *ofīrāju papīr i olōvka, kāmol ne bi mōmak i divōjka.*
ojānīt se pf. ojanjiti se: *ōvca se ojānila.*
okotīt se pf. okotiti se (o prasici i mački): *prasīca se okotīla.*
okričat se impf. okretati se: *svē sam se okričala ōče li medvīd zā manom.*
omrkāt se pf. spariti se: *omrkāla se je uōvca.*
oolīja f oholost
opānak, -ānka m gumena obuća
ōplen m jastučić na osovini kola: *kōla īmađu: ručīce, ōplen . . .*
orīj, -īja orah
ormār, -āra m ormar
osīma f osje od žita
ostīka f ocat
ōštrāc m oštrica
ōšūrit pf. opariti: *mrāz je ošūril.*
otāc, ōca m otac
ōtava f drugo sijeno
otelīt se pf. oteliti se: *krāva se otelīla.*
otrīt pf. otrti: *kā se lān otāre, ōnda predēmo prēju.*
ōvči adj. koji se odnosi na ovcu: *ōvče mīšo.*
ovdēka adv. ovdje: *īstrēsī ovdēka.*

P

pačāt impf. petljati se, miješati se u što: *ne pačām jā u nēvo.*
padēla f plitka kuhinjska posuda: *padēla je jedān sūd.*
pālac, pālca m palac
paliēnta f žganci
pālāk, pālka m velika žlica za grabljenje jela
pantalōni m pl. hlače
pāpāk, pāpka m papak: *pāpci su se slomīli.*
pāsno n povijesmo: *dvājse pāsam trēba rāšak.*
pastīr, -īra m pastir
pāstorak, -rka m pastorak
pāstrva f pastirva: *jīma ovi pāstru.*
pečēne n pečenka: *pečēne pečīđu.*
pečūrva f pečurka: *donesī pečūrav.*
pečnāk, -āka m zemljana posuda za cvijeće
piēgla f pegla: *mī smo prēs piēgle.*

pěk m pekar
 pěkmez m pekmez: *māma kūva pěkmez.*
 pěkva f crepulja: *krāv se je pěkāl pot pěkvom na ognišću.*
 pēpel m pepeo
 pepēlnica f pepeljara: *dāj pepēlnicu dā ne sīje lūg po trāma.*
 pērad f živad: *od pēradi imamo kōkoše . . .*
 pērava f ime krave
 Pēre m muško ime
 pērka f ime kravi
 pēroņa m ime volu
 piēršin m peršin
 peškīr, -īra m ručnik: *peškīri provāni.*
 piēta f peta: *kōst više pietē.*
 pēte i petēj, -ēja m pijetao
 petešič m pjevcīc: *petešič pīje vōdu.*
 petič, -īca m stožer od vrata
 petrīš, -īša m petroleum
 petrolīn i petrīn m petrolej: *māzalo se petroļīnuōn.*
 Petrōva f ime blagdana
 petruļīn m petrolej
 pīle, -eta n pile
 pīlovina f pilovina
 pīna f skuta, ono što se dobije kad se pravi sirutka
 pinūr, -ūra m viljuška
 pīnūr, -ūra m, v. pinur
 pīpa f slavina: *onō je pīpa.*
 pīplica f mlada kokoš: *kuobāc mi pīplicu odnēsāl.*
 pīšice adv. pješke: *dōšla sam pīšice.*
 pīrovāt impf. slaviti svadbu: *do Božīca se ne pīrivē.*
 plādaņ, -āņa m tanjur
 plafōn m strop
 plafūn m strop, v. plafon: *na plafūnu īma kvāk.*
 planīnka f domaćica
 plāsnica f hrpa snopova
 plāta f plahta
 plēce n pleći: *jōš čōvik īma plēce.*
 plīet m šal za orgtanje: *plīet je od vūne od ovāc.*
 plīva f pljeva: *bīlo je kā i plīve.*
 plōdbīna f posteljica (u životinja)
 plūdīt, -dīta m plot
 plūg m plug
 plūtarice pl. cipele s donom od pluta: *ālī tī jīmaš līpe plūtarice.*
 plūska f udarac rukom po licu, zaušnica: *dobīčeš plūsku.*
 puōčve f pl. papuče: *vūna se predīē za puōčve.*
 puōčkat pf. počupati: *pīlīci pōčukaše sāv krumpīr.*
 puōd m pod: *kōla īmadu ručīce, dplen, puōd.*
 podlōžņak m neki dio tkalačke naprave: *podlōžņak prodēneš.*
 pōdnogu adv. nizbrdo
 pōdanka f žena koja dolazi u pohode mladaj i daruje ju: *kod kūce su ostāle pōdanke*
 pofārbat pf. obojiti: *prēja se mēte u padēlu īlī u lavōr, ōnda se pofārba.*
 pokrōvac, -ōvca m poklopac
 pōlica 1. popola prerezani krumpir za pečenje, 2. stalaža
 pomuñenī p. postati munjen: *pomuñenīl je.*
 ponēštra prozor, v. poneštra
 ponēštra f prozor, v. poneštra
 poñāva f plahta
 pōpāsak, -ska m južina (ono što se jede između glavnih obroka, osobito popodne)
 popēčak, -čka m žarač
 poplāt m stopalo: *u poplātu me bolī nōga.*

po *provānu* adv. po starinski
posije f pl. mekinje
póskok m poskok
pósteljica posteljica (u žene)
pošiškāt pf. podšišati: *jā se jūtra ĩdem pošiškāt.*
pošūrit pf. opariti: *mrās pošūril.*
pōtika f potka, poprečna nit u tkanju: *pōtika i đsnov.*
potrēfit pf. pogoditi: *potrēfimo na pūt.*
poŭjmit pf. pozajmiti: *tēta, ĳimate li krūva dā mi poŭjmite.*
povenčāt f. vječati: *jā vas niēcu povēčāt.*
pōveza f žrd
pōvodna f poplava
požřditi pf. svezati žrdu; *jā bi ovd požřdila.*
prām m ime konju
prasāc, -ājca m svinja: *ot prasac.*
prāse, -eta n prase: *prōdala sam prāse.*
prāsica f krmača
prāsčica f dem. od prasica: *dvi prasčice.*
prāščī adj. koji se odnosi na prasce: *prāščē miēso.*
praščāk, -āka m svinjac: *svđ se rāni u praščāku.*
prđit impf. puštati zrak (o životinjama): *krāva prđi.*
prebit pf. slomiti: *prebila nōgu u třki; kī je vāj čđšāŭ prebil.*
prēdivo n konac od konoplje
prēja f konac od vune
prēn adv. tek: *prēn čā je ožēnen.*
prepēlat pf. prevesti *k otōj mlādi čē ič i prepēlace k sēbi u Sisak.*
prēslica f preslica
prēst impf. prestiti (o mački): *māčka prediē.*
prēz praep. bez
přga f neko jelo: *ĳi přge i zēŷa.*
prikūpiti pf. kupiti k nečemu: *prikūpi māsti.*
prirāditi pf. steći: *ĳimamo ĳvik svōje čā prirādimo.*
prirānak, -ānka m stabljika kupusa koja je otišla u cvijet: *pērava je popāsla prirānak.*
prodēnut pf. prodjeti, provući: *podlōžņak prodēneš.*
prsteņāk, -āka m prstenjak
přstīc m mali prst (na ruci)
pršūra f tava: *mē nimamo pršūre.*
přšut m pršut
přtit se impf. verati se: *bīlo nam je vrūce kā smo přtili ũ brdo.*
přva kōla n pl. prednji dio kola: *kōla ĳmađu: ručice, đplen, puđd, přva kōla, zādna kōla.*
prvāni adj. prijašnji, starinski: *peškīri prvāni.*
přvi štīel m v. štel
přvo adv. prije
přžnica f velika posuda za prženje žita za prasce
psovāt impf. grditi: *bđme Kāta psūje Pēru.*
pūc m puca: *lipi pūci na klājdi.*
pucālĳka f pucaljka
pūčkat impf. onom. pućpurikati: *pūra pūčka.*
punēštra f prozor; isp. *ponēštra* i *ponēštra.*
pūnica f punica
pupčēnāča f pupkovina
pustajĳa m pustahija, neobuzdan čovjek
puščāt pf. pustiti: *puščāli smo ga.*
pūtar, -tra m maslac
putina f staza: *ĳma nēka pūtina.*
pūra f tuka

Ř

rábuš m novčarka
rāca f patka
rāčilo n mrežasta naprava za lovljenje rakove: *lōvite na rāčilo.*
rāčina i *vračina* f naušnica
rāfung m dimnjak: *dim ide krōz rāfung u zrāk.*
rāk m rak: *jīma rākov.*
rakatiēž m ribež
rāna f hrana
rāngla f rangla
raspripovidāt se pf. raspričati se: *bōme se Tōme raspripovidāl.*
rastuōv, -*ōva* adj. hrastov: *drōvā su rastōva.*
rastōvina f drvo od hrasta
rāšak, -*ška* m naprava za namatanje prede: *rāšak je nāš se prēja namōta.*
raščišāt pf. poderati: *kīkļa je bila raščišana; āli san jā rōbu raščišāla.*
rāšje cāpe f pl. račja kliješta
razjāvkat se pf. rasplakati se: *mēdvid skōči nā me a jā se rāzjavka.*
rāž f raž: *nīki jīma rāži.*
riebāc, *riēpca* m vrabac: *riēpci su māle tīce.*
riēcej (*gōrni* i *dōni*) m držak na kosi
riēp m rep
repūcīt impf. hripati: *krāva repūcī.*
rēsa f orahov ili ljeskov cvijet
rezačina f plaća za rezanje
rījan m ime volu
rikat impf. rikati (o kravi): *krāvica rīce.*
ringa f karika od komoštra
rinžica f dem. od ringa
rinžica f naušnica
riška f ime kravi
rīnat impf. hrkati: *čovik rīnī.*
rōba f haljina: *bōme je tvōja rōba dūgačka.*
ruōg, *rōga* m rog: *prēz roguōv.*
ruōg, *rōga* m pletenica (u žena)
rōga f ime ovcī
rōgle f pl. vile: *bez rōgaļ se ne mōdre rādīt.*
rōla f dimovodna cijev
rōpac, -*pca* m hropac: *jīma rōpac čōvik kā je jāko bōlestan.*
rōra f dimovodna cijev, v. rola
rōža f kresta u pijetla
rōžica f uzorak s cvijećem: *dēlaju se rōžice.*
rūbac i *rūbāc*, *rūpca* m rubac
rubļe n rublje
rūča f ručica
rūčāk, *rūčka* m doručak
rūčāt pf. i impf. (po)jesti jutarnji obrok: *ūjutro ļūdi rūčadu.*
ručice f pl. dio u kola: *kōla imadu ručice.*
rūcīt impf. mukati: *krāva rūcī ili mūcī.*
rūda f dio u kola: *koñi vučīēdu za rūdu.*
rūdān adj. kovrčav: *ļōja ima rūdane kōse.*
rūdoņa m ime volu
rukāča f vrsta suda od zemlje
rukāčica f dem. od rukača
rumāva f ime kravi
rumbriēla f kišobran: *imāle smo rumbriēle pā nas nī smočīlo.*
rušnik, -*ika* m ručnik
Rūze f žensko ime
ružnik, -*ika* m krovna greda od vjenčanice do sljemenjače, rožnik
Rvāt, *Rvāta* m Hrvat: *mī smo Rvātī.*

sāja f čada: *sāja se zapālīla*.
sāmokis m ono što se samo skisa
samoklōvka f brava
sapālīt pf. spaliti: *iselīla žena i sapālīlo kūcu*.
sāt m odsjek vremena od 60 minuta: *o dēse sātī*.
satkāt pf. satkati: *fīno se satkiē*.
savlēt, *-ēta* m ubrus
sēkrva f svekrva
sēlo n zaslak: *u Letincu īma pūno seluōv*.
selāčīna m pogrđ. seljak
seljakiņa i *seljanka* f seljakinja
siēno n sijeno
sēstra f sestra
sigur adj. siguran: *sigurīje je*.
siguro adv. sigurno, vjerojatno, izvjesno: *Māre īde siguro po siēno*.
sijāt impf. prosipati: *dāj pepēlnicu dā ne sīje lūg po trāma*.
sīn m sin: *Mīrko mi je sīn*.
sirišče n sirište
sītīnica f vrsta rešeta
sjājna adj. f bređa (o ovci)
sklādīna f stog od snopova
skōtīna adj. f bređa (o mački)
skrēsāt se pf. pasti: *āl sam se skrēsala s biciklīna*.
skripāt impf. škripati: *skripjēdu kotāči*.
skurīna f tama, mrak: *skurīna je, ne vidiš pīs pred ōkom*.
slāmnica f slamarica
slanīna f slanina
slāvnica f slamarica, v. slamnica
slīva f šljiva: *slīve rōdīdu po Līpica*.
slīvar m šljivik
smetlīšče n smetlišće
smīrīt pf obaviti što
smočīt pf skvasiti: *īmāle smo rumbriēle pā nas nē smočīlo*.
snāja i *snāja* f snaha
snīza adv. dolje, niže: *ēā je snīza tō je prēdel*.
sōkne f pl. kratke čarape od vune: *pletīēm māloj sōkne*.
sofēnīca f slanik
sofīēnka f slanik
sōva f ptica sova: *sōve letīdu*.
Spāsōva f ime blagdana
spašēnāk, *-ēnka* m ispaša: *za nāšīmi kūtčāmi nēmamo spašēnka*.
spelēvat impf. voziti: *krumpīr speljēdu*.
splicāt se impf. spletati, zapletati se: *jezik se splīče*.
spōran, *-rna* adj. izdašan: *tāj krū je nājspornīji*.
sprđāt se impf. rugati se: *sprđāli se lūdi*.
spītīt se pf. uzverati se: *visōka je jēlva pā se ne mōže niki nā ūu spītīt*.
spūst m dio zapreznog pribora: *mētnuti su u vagīre, u kōmote, spūste* (konji kad vuku kola).
Srb m Srbin: *Uōn je Srb*.
srče n 1. srce, 2. dio u kola: *kōla īmadu . . . pīvi štīēlī, zādñi štīēl, srče*.
sredñāk, *-āka* m srednji prst
sīrna f srna
srñac m vrsta velikog noža
srp m srp: *būjad brāt srpom*.
Stājničār m čovjek iz Stajnice
Stājničarka f žena iz Stajnice
stalāža f polica
stāp, *stāpa* m stap: *stāp za mlīko*.

stápic m dem. od *stap*: *stápic u čemu mlíko tepímo.*
stapáľka f *stapalo*
starešina m *starješina*
stárež m *stari svijet*: *vđlije sa starěžem razgovárat.*
stazina f *staza*
stěgno m *natkoljenica*
stěľna adj. f *steona*: *stěľna kráva.*
stěľa f *prostirka za stoku*: *běremo stěľu.*
stenica f *stjenica*
stěňat impf. *stenjati*: *kráva stěňe.*
Stípe m *muško ime*
stuóg, -đga m *stog*
stolica f *stolac*
stđmak m *želudac*
stđžar m *stup oko kojega se kreću konji pri vršenju*
stožina f *kolac u stogu*: *kolčič za stuóg.*
stráňga f *konop za uprezanje*
strašovít adj. *strašan*: *bílo je strašovíto vríme.*
striěľa f *munja*: *ubíľa ga striěľa*; *o strieliě je pogímul.*
stríc, -ica m *očev brat*
striěvíć m *stričev sin*
stríja f *streha*
stríkat impf. *plesti*: *stríkamo čarápe.*
strína f *žena od strica*
strnišće n *strnište*
střnokos m *strn*
strúke f pl. *niza oko vrata*
stúpa f *trlica*
súd m *košnica*: *jíma piět súdi čiel.*
súdar, -dra m *šodar, šljunak*
súr adj. *siv*: *jíma ovác črni, súri i bíli.*
súra f *ime ovci*
súražica f *polá pšenice polá raži*
súrotva f *sirutka*
suvóta f *suho mjesto*: *mětni tđ siěno u súvotu đđ ti ne gńije.*
svěkar, -kra m *svekar*; *isp. sěkar.*
svđdar, -dra m *svrdlo*
svíták, svítka m *kotur od platna koji žene stavljaju na glavu pod teret*

Š

šájba f *prozorsko okno*
šájer m *sjenik*: *tú něma níkakve kúće, sámo jedán šájer u kóm národ spi.*
šáľica f *šolja*: *káfu ča pijěmo vičemo šáľica.*
šámal, -mla m *klupica*
šarájzin m *žarač*
šaráva f *ime kravi*
šarenica f *vrsta saga od domaće pređe konopljine*: *právidu se šareníce.*
ščěto adv. *otvoreno, iskreno*: *ščěto diváni.*
ščúcat impf. *štucati*: *čđ vájke ščúcaš.*
šenác, šénca m *uš*: *đjme měni ímaš šěnac.*
šenica f *pšenica*
šeničnov adj. *pšenični*: *šeničnov krúv.*
šěpav adj. *hrom*
šěpavac, -vca m *onaj koji je šepav*
šíja f *zast. vrat*: *jđš čđvik íma šíju.*
šímľa f *krovna daščica, šindra*: *jđš starínska šímľa đđ je; ne mđrete šímle đóbit.*
škáf m *kabao*
škále f pl. *stepenice*

škâmlica f klupica: *na škâmlicu sêdi.*
škaniôla f vrsta kapule
škârice f pl. 1. dem. od škare, 2. dio u kola: *kôla imadu: . . . prvi štîel, zâdni štîel, štîl, sŕce . . .*
škârice.
škâtula f kutija
škija f mala, slaba svjetiljka
škîla f čuća
škļêcat impf. pucketati (o prstima): *škļêca s prstî.*
škļucât impf. udarati zubom o zub: *škļucda zubi.*
škôlat impf. školovati: *vrâga ču se škôlat.*
šļâjer m veo: *vienâc je mâlo prêko glâviê, a šļâjer mis plêca.*
šlâjs m riža za spuštanje balvana: *na šlâjsu.*
škrîna f sanduk
škrînica f dem. od škrîna: *âli je vâ škrînica mâla.*
škôrup m skorup
škûla f rupa
škrîlâk, -âka m šešir
škûro, adv. mračno: *škûro je.*
šmŕcat impf. uvlačiti šmrke: *čâ šmŕcaš.*
šmŕika f smreka: *šmŕike tû nêma.*
šmŕkaļ, -kla m šmrklja; isp. *čûca.*
šmŕkļiv, -iva adj. kome više šmrklje: *dite je šmŕkļivo.*
šnâjder i *šnâjder* m krojač
šnâjderâjski adj. krojački
špâret m štednjak
špenâdla f pribadača: *sa špenâdla privâti.*
špicnâmet m nadimak, prozivak
špôrat m štednjak
štâla f staja
štânga f motka
štîel m dio kola: *pŕvi štîel i zâdni štîel.*
štîerļa f cisterna
štîierna i *štîiernâ* f cisterna, čatrnja; isp. *štîerļa: donesi mi i-štîerne vodiê; vâ štîiernâ je dûbonka.*
šticiêl, -cêla m posudica od drva
štîkat impf. vesti: *âli si tî ôvo lîpo štîkala.*
štîlnica f pernica: *ôlovka je u štîlnici.*
štîlo n držalo: *dovâti mi štîlo i péro.*
štîkl m kuhinjska stolica
štrâkor m štakor: *pajļa je štrâkora.*
štrânga f konopac za uprezanje kola: *mêtnuti su u vagŕe, spûste, kômate, štrânge* (konji kad vuku kola).
štrêka f želj. pruga: *râdidu po štrêka.*
štrîk m uže, konopac
štrkât se impf. štrkljati se: *govêda se štrêdu.*
štrûca f dugački kruh
štrûdel m gibanica: *spêci dânas za jûžîmu štrûdel.*
štrûkali m pl. ledenice što više s krova
šubâra f vrsta kape
šurjâk, -âka m šura
šûšan m opalo suho lišće: *sâd vôziđu šûšan.*
šûška f udarac prstom o čelo, čvoka
Švâbe m pl. Nijemci: *Švâbe bile.*
švîčkat impf. zviždati, fučkati

T

tâca f poslužavnik
tâčke f pl. kolica s jednim kotačem
tâkât impf. valjati (o tijestu): *tîesto se tâče.*
tâkâlîca f valjak za tijesto

tambūra f tamburica: *na zidu dvi tambüre visidu.*
tāra f krosna
tarābe f pl. ograda
tāst m tast, ženin otac
tāta m otac: *muđj tāta je seļāk.*
tēdan, -dna m tjedan: *ūmrl je dānas tri tēdna.*
tiēg m usjev: *za zemļē je tiēg: jēčam, šēnica i zuđb, svē žitarice.*
tēle, -ēta n tele
tēpsija f rangla
tēpst impf. tepsti, tući (o putru): *tepiēmo pūtar.*
tēta f hip. tetka
tētkā f očeva i materina sestra
težāk, -āka m težak, obradivač zemlje
tīca f ptica
tīgla f glačalo
tīkva f tikva
tīšlar m stolar
tīštuk m okvir od vrata
tkāvūt impf. tkati: *nīki tāko ne tkāva.*
tlđh, tlđha m pod: *izribāl bi tlđh.*
tđpol m vrsta drveta
topoluđv, -đva adj. topolov: *drvā su topolđva.*
tđrak, -rka m utorak
tóte adv. tu
totēka adv. tu: *vózi tē tāčke dā ne stojīdu totēka.*
tovarāš, -āša m utovarivač
trāše f p. prnje
trāme f pl. daske na podu: *stojīmo na trāma.*
trāp m sanduk za krumpir: *vđzīmo ga kūći (tj. krumpir) i mēčemo u trāp.*
travūļa f loša trava
trāžīt impf. tražiti parenje (o svinji): *prasīca trāži.*
trēpavice f pl. vjede
tretūr m lijevak
třlica f trlica, sprava za obradu lana i konolje
trnuđv, -đva adj. trnov: *drvā su trnđva.*
trōjmoge f pl. tronožac
třt impf. trti: *lān se rāstre na leđīnu dā se mđre třt.*
trāmba f cijev: *đīm is špāreta ide s trāmbom u puđd.*
trūp m trup(lo): *ēđvik jđš īma dvo nđge i īmā trūp.*
trūpāc, -ūpca m trupac, balvan: *Mīrko je pūno trūpac dopeļāl.*
tūc impf. izbijati (o satu): *ūra tūciē.*
tūka f tuka: *kobāc tūku nđsi.*
tūrvina f trine

U

ubīt pf. udariti: *ubīcu te rūkuōm.*
ūcipina f dijete iz mješovitog braka
udovīca f udovica
ufīrcat impf. sašiti fircom: *kapūt ufīrca.*
ūgarāk, -rka m krastavac
ūjak m majčin brat
ūjna f ujakova žena
ūra f sat: *kolīko je ūri.*
ūsvit adv. u ranu zoru, u osvit: *kosīce se ūsvit.*
uščīpnūt pf. uštīpnuti: *přs mī uščīpnūla vrāta.*
ušīca f ušīca, držak (na kablici): *āl je ušīca vēlika.*
uškōpīt pf. uštrojiti: *brāv se uškōpi.*

vagir m motka u kola na koju se pričvršćuju konopci za vuču: *mětnuti su u vagire* (konji).
vāj, vājik i vājka adv. uvijek: *nī vājik dđsta.*
vāčkļa f pokošen red trave
vāhkuš m jastuk
varenika f mlijeko
vároš, -dša m grad: *Brīne je vėlik vároš; griėmo u vároš.*
Vėlika māša f ime blagdana, Velika gospa.
velikāš, -dša m čovjek koji ima velik posjed: *velikāši u Siėn vđzidu prodávāt.*
Vielokūtār m čovjek iz Veloga Kuta
Vielokūtarka f žena iz Veloga Kuta
vičėra f večera
Vidova f ime blagdana
vīk m trajanje života: *za mōga vīka.*
vīkat impf. govoriti: *svi vīčėdu snđja.*
vīkāt se impf. zvati se: *ča káfu mēle se vīčė malīncīč.*
vīlica (gōrņa i dōņa) f čeljust
vīme, -ena n vime
vīnta f dio kočnice u kola: *kđla ĩmadu . . . pėvi štīėl, zādņi štīėl, sėce, jđš je vīnta.*
Vlā, Vlāa m pogrдно za Srbina: *pėje se vikālo Vlāsi.*
vđče n voće
vočār, -āra m voćnjak: *u nāšem vočāru su slīve rodīle.*
vđđan, -đna adj. vodenast: *nāš je krumpīr vīše krūšan, a u Zāgrėbu je vđđan.*
vóde adv. ovdje: *jā san iz Brīna vóde dđšla.*
vuđl, vđla m vol: *nīmadu svi vđle.*
vđše adv. odmah: *nūr dójdi vāmo vāše.*
vuđz m količina čega što stane na kola: *za nāstor dopėļemo pār vozi līsta.*
vrāta n pl. vrata
vratīlo n valjak na bunaru za dizanje kablīča
vratņice f pl. vrata na dvorištu
vėcat impf. vrcati: *vėca se pītar.*
vėč pf. vrci, staviti: *vīdi čā je na dīte vėgla.*
vrīlov adj. iz vrela: *vrīlova vóda ĩ poļu.*
vrīme n nevrijeme: *spriėma se vrīme.*
vrīme, vrīmena n atmosferske prilike: *līpo vrīme.*
vršņik, -īka m vršņjak: *s mojuđm mālom vrsņik.*
vršāj, -āja m ono što se odjednom ovrše
vėtal, -īla m vrt: *izbācīt nā vėtal; rastiėdu u vėtlu.*
vūd adv. ovuda, moglā si mālo vūd ĩč.
vūk m vuk

Z

zabasāt pf. zalutati: *zājdemo u šīmu i zabasāmo.*
zāčīnat impf. začínjati: *rānu zāčīnamo.*
zādņa kđla n pl. zadnji dio kola: *kđla se zđvedu: ručīce, đplen, puđd, pėva kđla, zādņa kđla.*
zādņi štīėl m v. štīel
zafłėkat pf. zamrljati: *ovā je plāta zafłėkana.*
zaličāt se impf. zalijetati se (o jeziku): *jezik se zaliče.*
zālvā f zaova
zaprāt pf. maliko isprati: *kāđ se pėreja pofārba, đnda se jđš i zapėre.*
zāsluđn, -đna m pregača
zastūđīt pf. zahladnjeti: *da mālo zastūđi.*
zātīļak, zātīļka m straņnji dio glave
zatīt pf. istrijebiti: *zatīle su se kđkoše.*
zatūpīt pf. otupiti: *nemđj zatūpī(t) tu sikėru.*
zāvla f zaova, v. zalva
zbfāņīnat pf. nabacati zajedno: *tđ se svđ skūpa zbfāņā u lđpu* (strn i slama).
zbrėja adj. f bređa (o životinjama uopće)
zđđļa f zdjela

zděnut pf. zdjenuti: *zděne stuōg.*
zdignut pf. podići, izdići: *sāmo zdignite iz vodiē.*
ziēc m zec: *ziēca ūbije.*
zelembār m zelembać: *zelembārov jīma.*
zēle n kupus
zēnica f zjenica
zēt m zet: *zoviēmo ga zētom.*
ziēt pf. uzeti: *ne mōre to svāki ziēt.*
zgrudān adj. koji je dobio, ima velike grude: *sāv je zgrudān.*
zīdamica cigla f cigla za zidanje
zījāt impf. besposličiti: *čā zījaš po vāni.*
zimāt impf. uzimati: *vōjska zimje duvān; čā si zīmala.*
zmīj m i *zmīja* f zmija: *zmīj ima cřne plđče.*
zuōb, zđbi f zob
zřcalo n ogledalo
zrēce n zjenica (u oku); isp. *zēnica*: *u ōku ima (čovik) frājlicu, ima zreće.*
zvīrad f zvjerad

Ž

žarāva f žeravica: *jā popđčkom grām žarāvu.*
želēšce n oštrica u noža: *nōžić ima želēšce i kōrice.*
želūdac, -ūca m želudac
žiēt (žānem) impf. žeti
žigerica f; *biēla ž.* pluće, *cřna ž.* jetra
živica f živica
živad f živad: *živad nājviše na krumpīru živiē.*
žīvo n stoka
žīvot, -đta m tijelo: *bolī me ciēli žīvot.*
žlīčica f obuvač: *žlīčicom obuva čižme.*
žlība f žlijeb koji napravi sama voda
žmāhak, -hka adj. ukusan: *cřni krīv je žmāhak.*
žhōra f vezica za cipele: *vēlike su ti žhōre.*
žřd i *žřd* f motka kojom se učvrsti sijeno na kolima
žūja f ime žutoj kravi
žūjūt impf. zujati: *žūmbor žūjī vēće nēgo kiēbar.*
žūjāt impf. trljati: *kēfon žūjā.*
žūmbor m bumbar: *žūmbor je vēći o kiēbra; žūmbor žūjī vēće nēgo kiēbar.*
žūna f žuna ptica
žūna f ime ovci
žvalān, -āna m pogrđ. balavac

VIII. POPIS TOPINIMA

Sistematski se toponimi nisu istraživali. Prikupljeno je ipak dosta toponima kao potvrde za određene jezične osobine. Kako je toponomastička građa posebno zanimljiva za jezična proučavanja, zabilježeni se toponimi donose u ovom izdvojenom popisu. Time se omogućava da se toponomastičari mogu njima što lakše poslužiti.

B

Bālte m pl. zaselak u Letincu gdje stanuju *Balte*
Bīčanići m pl. zaselak u Līpicama
Biltāši m pl. zaselak Līpica
Blatnā drāga f zemljište kod Brinja

Blážāni m pl. zaselak Brinja
Blažānski pòtok potok kod Brinja
Brbuòti m pl. zaselak u Lipicama
Brīne n mjesto u Lici
Brodīć m voda u Brinju
Būblići m pl. zaselak Brinja

Č

Čtnač, -nča m seoce, zaselak Jezerana

D

Dolāc, Dólca m livada kod Brinja
Duòlne Sélo n zaselak Letinca
Drāženovići m pl. zaselak Brinja
Dumiēnčići m pl. zaselak Jezerana
Dvòr, -òra m jedna velika zgrada i zemljište oko nje u Stajnici

F

Fuřiri m pl. zaselak Brinja
Fumīći m pl. zaselak Brinja

G

Gāj, Gāja m šuma kraj Brinja: *vraćam se iz Gāja.*
Gáta f potok u Brinju
Glavīca f brijeg kod Brinja
Glibodol m selo
Guòrni Krāj m brdovit kraj zapadno od Brinja
Grablīć m zemljište kod Brinja
Građina f brijeg kod Brinja i na njemu ruševine starog brinjskog grada
Ĵabučica f voda u Brinju
Ĵelvica f seoce, zaselak Krišpolja
Ĵerūga f voda koja teče kroz Brinje
Ĵevīk, -īka m brdo kod Plaščice
Ĵvočeva drāga f zemljište kod Brinja
Ĵovīći m pl. zaselak Lipica

K

Kāblīć m zemljište kod Brinja
Kaldāni m pl. zaselak Brinja
Kāmenice f pl. selo
Kāmenik m zemljište u Letincu
Kapēla f planina
Kīp m brdo kod Brinja: *bil san na Kīpu.*
Klīšanić m zaselak Jezerana
Komadići m pl. zaselak Brinja
Kòzjak m brijeg kod Brinja
Kozjáci m pl. zaselak Lipica
Krčić m brdo kod Plaščice: *na Krčiću.*
Krišpòje n selo: *čier sam bil u Krišpòju.*

L

Lāpci m pl. livada kod Brinja
Letīnac, -īnca m selo
Līpice f pl. selo
Livāde f pl. zemljište kod Brinja

Lučani m pl. zaselak Brinja
Lučanska f zemljište kod Brinja
Lūke f pl. livada kod Brinja
Lūkičini m pl. zaselak Brinja

M

Māla vlāsa f brijeg kod Brinja
Māli Kūt m seoce
Māli umčić m brijeg kod Brinja
Marintika f livada kod Brinja
Mātešići m pl. zaselak u Letincu
Mišići m pl. zaselak u Lipicama
Měžnari m pl. zaselak: *Měžnarov* ima samo jedna kuća.
Mijići m pl. zaselak Lipica
Mikićev vř m brijeg kod Brinja
Mrāmor m zemljište kod Brinja
Murāti m pl. zaselak u Lipicama
Mužjāk m zemljište kod Brinja

N

Nikići m pl. zaselak Jezerana

O

Obadine f pl. livada kod Brinja
Ōbari m pl. zaselak Brinja
Ōgraja f livada kod Brinja
Ōšievci m pl. zaselak Jezerana

P

Pālež m šuma u okolini Brinja: *s Pāleža san dōšla.*
Pāsin grič m brdo kod Plašćice
Pāstrve f pl. zemljište kod Brinja
Pazdřci m pl. zaselak Brinja
Pērići m pl. zaselak Lipica
Piērnari m pl. zaselak Maloga Kuta
Piērnari m pl. zaselak u Lipicama: *Piērnari su gōrnie Lipice.*
Pirovišće n brdo kod Plašćice
Plašćica f selo

R

Rādovići m pl. zaselak Brinja
Rastōvci m pl. livada kod Brinja
Rasūle f pl. livada kod Brinja
Rāzvala f zaselak Jezerana

S

Siērtić-Krāj m zaselak Jezerana
Šinokoše f pl. zemljište kod Brinja
Smuđlčići m pl. zaselak u Lipicama
Smuđlička f brijeg kod Brinja
Stilinke f pl. livade kod Brinja

Š

Škāmlica f brdska kosa južno od Brinja: *Škāmlica je jedna gōra.*

T

Taruš m naziv zemljišta
Tominač-Drāga f v. Tominačeva Draga
Tominačeva Drāga f selo
Třtaň-Selo zaselak Jezerana
Třtini m pl. zaselak Lipica

V

Vělika vlása f brijeg kod Brinja
Věliki umác m brijeg kod Brinja
Věli Kobilčin vr m brijeg kod Brinja
Vidakovići m pl. zaselak u Lipicama
Vlatně drāge f pl. zemljište kod Brinja
Vrānići m pl. zaselak Brinja: *rodila sam se u Vrānići.*
Vrānići m pl. zaselak Jezerana
Vřilce n vrelo u Letincu
Vřetětići m pl. zaselak u Lipicama
Vučjāska glavica f brijeg kod Brinja
Vūkovići m pl. zaselak u Lipicama

Ž

Žřiba f brijeg kod Brinja
Žřutići m pl. zaselak u Letincu